

Uvažovanie o našom archívnictve na konci leta alebo Mávam sen...

Keď som niekedy v júli, na začiatku prázdnin, ľahkomyselne prijal návrh napísať pár slov do nášho časopisu, pomyslel som si, že svoj prísľub veľmi ľahko splním. Perspektíva krásnych voľných letných dní ma natoľko omámila, že som celkom podľahol rôznym fantastickým predstavám a ilúziám. Ved' čo už môže byť ľahšie: ležať na chrbte niekde na pláži (či na horskej lúke – zameň si podľa potreby), dívať sa do vysokého letného neba, snívať o krásnych perspektívach slovenského archívnictva a potom o tom napísať pár zanietých riadkov. Prázdniny prešli a dnes už viem, že to celé napokon dopadlo veru inak, než som si vysníval. Políhovanie sa síce realizovalo (i keď v oveľa menšom rozsahu), boli i pohľady do modrej letnej oblohy, ale to ostatné... Pred pár dňami som našich študentov sprevádzal pri nástupe na niekoľkotýždňovú povinnú archívnu prax. Väčšina z nich ju absolvuje v Slovenskom národnom archíve, ktorý (ako aj po minulé roky) sa na to podujal napriek tomu, že to bude opäť len za dobré slovo a tradičnú vatikánsku menu. Archivári tejto našej najvýznamnejšej archívnej inštitúcie (ale aj kolegovia v niektorých ďalších slovenských archívoch) to síce nehovoria nahlas, ale robia to preto, lebo veria, že tým prospejú slovenskému archívnictvu. Pomôž si človeče, i Pánboh ti pomôže! Mali tuším pravdu, tí naši múdri predkovia! Nespoliehali sa na zásah zhora (a nemuselo ty byť len to nebo), ale rozhodli sa pustiť sa do diela vlastnými silami. Keď som sa však potom rozprával s ľuďmi z našich archívov o perspektívach nádejného archívneho dorastu, pochopil som, že tu budeme musieť svoje sily podstatne znásobiť a spojiť. O voľných miestach počuť len sporadicky, o perspektívach mladých archivárov takmer vôbec a o zaujímavej vedeckej práci, na ktorú sme kedysi absolventov do archívov lákali, dnes nehovorí ani samotný archívny zákon! Kedysi sme sa sťažovali, že práca archivára je nedocenená nielen finančne, ale aj spoločensky. Nuž, platí to i dnes. Spoločnosť o nás buď vôbec nevie, alebo vie len veľmi málo a často sú jej informácie veľmi skreslené. Študentom na prednáškach archívnictva hovorím, že musia dať o sebe vedieť. Aspoň to teraz môžeme urobiť pre náš odbor – trvale sa zviditeľňovať. Nie je to ľahké, ale je to istá nádej, že potom sa nám snáď začnú tie pozatvárané dvere otvárať a že raz... Keď som sa ako čerstvý maturant rozhodol študovať archívnictvo, niektorí ľudia sa zhrozene pýtali rodičov, kam som sa to prihlásil. Tí trpezlivo vysvetľovali, že veru nebudem vykopávať kostry (to je archeológia!), ani ukladať knihy (nebudem knihovníkom!), ani projektovať domy (nie, s architektúrou to nemá nič spoločného!), ale budem pracovať v archíve – s historickými dokumentmi. Nevie, či sa im podarilo obhájiť moju voľbu – najmä ak sa v tom čase v novinách objavovali inzeráty typu *Prijmem miesto archivára alebo vrátnika!* Jedna staršia pani zhrozená mojou voľbou v návale materinského citu dokonca rodičov varovala: *Preboha! Však on sa vám ani neožení!* Na škole to už bolo celkom iné a naše profesionálne sebavedomie tu rýchlo rástlo – pani docentka Lehotská a vtedy ešte pán docent Novák nám zanietene hovorili o archivárovi, ktorý je vzdelaným, kultivovaným a rozhladeným správcom písomných prameňov, erudovaným a kritickým editorom a aj horlivým interpretom. Je neodmysliteľným, ale často

neviditeľným spolupracovníkom každého historika (tí starší, medzi ktorých sa rátam už aj ja sám, si určite spomenú na Novákovu teóriu *druhých huslí v orchestri*). My sme však chceli viac a cítili sme sa dokonca aj na prvé husle! Neskôr sme sa mnohí presvedčili, že naši učitelia nám nemaľovali nejaký zidealizovaný obraz archivára – takých ľudí, o akých nám rozprávali, sme občas stretli aj v niektorých slovenských archívoch. Keď som sa po prvýkrát zúčastnil na podujatí Sekcie archívnictva a PVH SHS (bolo to v roku 1981 v Martine na konferencii o Mabillonovi a o diplomatike), pripadal som si zrazu ako v inom svete. Archivárska societa ma nadchla – nielen svojou vzdelanosťou a vysokou profesionalitou, ale aj svojou nespornou noblesou a šarmom a neobyčajnou otvorenosťou a kolegiálnosťou (a ako sa vedela baviť!). Z takýchto zážitkov som potom čerpal nadšenie, elán a povzbudenie v každodennej archivárskej práci, ktorá nebola a nie je vždy ľahká a radostná. Tento pocit hrdosti, že patríam k archivárskej spoločnosti (a verím, že ho nepociťujem len ja), občas s väčšou či menšou intenzitou opätovne prežívam na našich archívnych dňoch, pri účasti na rôznych podujatiach oživeného Slovenského národného archívu, pri listovaní v publikáciách, ktoré napísali moji kolegovia z tzv. vidieckych archívov, občas po štátnych skúškach absolventov archívnictva a aj pri každoročnom prvom stretnutí s nádejnými študentmi nášho odboru. Mladým adeptom sa pokúšame spolu s kolegami naočkovať do krvi archívnictvo – aby svoje budúce povolanie vnímali aj ako poslanie a aby potom v zlých a ťažkých dobách (a či sú aj iné?!) dokázali prežiť, prečkať a aby nerezignovali. Nebudeme raz obžalovaní, že (podobne ako kedysi Sokrates) takto kazíme mládež?! Vyzývam všetkých archivárov dobrej vôle, aby sa v tomto stali našimi spoluvinníkmi! Ukážte svojim nádejným kolegom, aká krásna, zaujímavá a mnohoraká môže byť práca archivára! Vieme, že teraz sa naša archívna zem chveje a trhá (*Sapienti sat!*) a opäť sa schyluje k nejakej riadenej pohrome, no nerezignujeme! Inšpirujúcich príkladov môžeme nájsť v tej našej *magistrae vitae* – histórii veru neúrekom – vari bolo obdobie stredoveku naozaj dobou temna, časom vojen a morových rán? Nezrodili sa vtedy nádherné katedrály, nevznikli slávne univerzity a nerozvíjali sa vzdelanosť a umenie?! Predovšetkým sa usilujme dostať mladých absolventov do našich archívov. Viem, že miest takmer niet, ale ak nepríde do archívov nová generácia, budú stagnovať a starnúť so všetkými príznakmi tohto inak prirodzeného procesu. Ak dôjde k prerušeniu generačnej kontinuity, tvrdo na to všetci doplatíme. Škola nemôže nikdy vytvoriť hotového kompletného archivára – ten vzniká až v každodennej archívnej praxi za spoluúčasti starších skúsených kolegov. Na to niekedy zabúdame – spomeňme si však, že kedysi sme boli aj my v podobnej situácii. Dodnes si spomínam na ďalšiu vysokú archívnu školu, ktorú som po skončení štúdií na fakulte absolvoval u Šimončiča, Dubovského, Watzku, Fojtíka, Chalupeckého a potom aj u Rákoša. Toto osobitné *postgraduálne* vzdelávanie fakticky pokračuje dodnes – no už je to u mojich bývalých spolužiakov, priateľov a známych, ba už aj u bývalých študentov.

Prázdniny sa teda skončili a skončilo sa aj to moje idylické polihovanie na chrbte a nakúkanie do nebeských modrých výšav. Stret s realitou archívneho života bol trochu radostný a aj dosť bolestný (koľko čiernych správ som sa dozvedel koncom leta!). Chcel by som si však dať verejný sľub, že akokoľvek bude, neprestanem snívať o perspektívach slovenského archívnictva. Pomyslím si na známe slová Martina Luthera Kinga *Mávam sen...* a začínam si a nám veriť. Veriť, že sa nám snáď podarí urobiť niečo pre to, aby sa ten sen začal realizovať a aby sa napokon aj splnil. Archivári dobrej vôle, pridajte sa! Alebo ešte lepšie – pridáme sa k vám!

Juraj Roháč
Katedra APVH FF UK

VÝBOR(N)OVINY

Zápisnica

zo zasadnutia výboru Spoločnosti slovenských archivárov, ktoré sa konalo 14. júla 2009 v Bratislave

Program:

- 1) Otvorenie
- 2) XIII. archívne dni v Bojniciach - vyúčtovanie
- 3) Zborník z XIII. archívnych dní
- 4) Hospodárenie
- 5) Exkurzia
- 6) Fórum archivárov
- 7) Webová stránka
- 8) Rôzne
 - deň otvorených dverí v archívoch SR
 - výpomoc v zničenom archíve v Kolíne nad Rýnom (Nemecko)
- 9) Záver

Na júlovom zasadnutí výboru sa zhodnotila finančná otázka archívnych dní, vyúčtovanie predniesla M. Kačkovičová (stav účtu k 5. 7. 2009 bol 5 851,89,-€; stav pokladne bola 99,27,-€; výdavky za archívne dni činili 2 512,67,-€). Výbor odsúhlasil uhradenie finančnej čiastky vo výške 70,-€ za ubytovanie pre člena výboru Doc. J. Roháča na archívnych dňoch v Bojniciach.

Zborník z archívnych dní bude vydaný z grantového finančného príspevku Vyšehradský fond. Členovia výboru v súvislosti s tým riešili organizačné a odborné záležitosti pri zostavovaní zborníka a jeho prílohy v podobe CD (ISBN, vydavateľstvo, obálka a pod.). Okrem zostavenia nového čísla Fóra archivárov sa diskutovalo o aktualizovaní webovej stránky. O prípravách exkurzie do maďarských archívov referovali G. Strešňák a E. Machajdíkova.

Výbor sa uzniesol na iniciovaní usporiadania dňa otvorených dverí v archívoch SR v dňoch 11.–12. septembra 2009 tak, aby sa archívy prezentovali rôznymi populárno-odbornými aktivitami alebo projektmi. Pripojením archívov k podujatiam Medzinárodných dní európskeho kultúrneho dedičstva vidí možnosť zviditeľniť archívy a prácu archivárov u verejnosti a „otvorením dverí archívov“ sleduje úsilie zvýšiť záujem širšej verejnosti o ďalšie a pravidelné návštevy našich pamäťových inštitúcií.

Na zasadnutí sa riešili aj možnosti vyslania 4–5 archivárov zo Slovenska na výpomoc kolínskym archivárom pri likvidovaní následkov živeľnej katastrofy. Výbor sa ďalej venoval organizačným záležitostiam, napríklad prezentovaním SSA na medzinárodných archívnych podujatiach (Maďarsko, Rakúsko a pod.).

Zapísala: E. Machajdíkova, tajomníčka SSA

Zápisnica
zo zasadnutia výboru Spoločnosti slovenských archivárov, ktoré sa
konalo 16. septembra 2009 v Bratislave

Program:

- 1) Otvorenie
- 2) Uznesenie SSA – Vyhlásenie výboru Spoločnosti slovenských archivárov k rozdeleniu Odboru archívov a registratúr MV SR
- 3) Hospodárenie
- 4) Exkurzia
- 5) Fórum archivárov
- 6) Webová stránka SSA
- 7) Rôzne
 - deň otvorených dverí
 - odznaky SSA
 - biografický slovník
 - workshop pre archivárov
 - pomoc Kolínu nad Rýnom
- 8) Záver

Pred rokovaním si členovia výboru uctili pamiatku Mgr. Kataríny Hodasovej minútou ticha. Výbor SSA k rozdeleniu odboru archívov a registratúr vypracoval uznesenie vo forme Vyhlásenia výboru Spoločnosti slovenských archivárov (príloha č. 1), ktoré zaslal na vedomie Ing. Jozefovi Hanusovi, CSc. – riaditeľovi odboru archívov MV SR, prof. PhDr. Richardovi Marsinovi, DrSc. – predsedovi Vedeckej archívnej rade a prof. PhDr. Leonovi Sokolovskému, CSc. – vedúcemu Katedry archívnictva a pomocných vied historických na FF UK v Bratislave.

O hospodárení SSA informovala M. Kačkovičová (stav na účte bol 6521,23,-€, v pokladni 47, 64,- €). Členovia výboru odsúhlasili finančný príspevok 60,- € za vložné pre Mgr. Elenu Kašiarovú, ktorá reprezentovala aj Spoločnosť slovenských archivárov vo Freibergu /Sasko/Nemecko na 10. ročníku medzinárodného sympózia o kultúrnom dedičstve baníctva, hutníctva a geológie vo svete. Výbor odsúhlasil aj finančný príspevok za kvetinový dar na poslednú rozlúčku s Mgr. Katarínou Hodasovou.

Ďalšie rokovania sa týkali pripravovanej exkurzie do maďarských archívov, členovia výboru sa venovali prípravám nového čísla Fóra archivárov, ako aj úpravám a doplnkom webovej stránky spoločnosti, hodnotila sa úspešnosť Dňa otvorených dverí v archívoch SR, neúspešnosť „akcie pomoc Kolínu“, riešila sa otázka usporiadania workshopu archivárov, ako aj príprava a vyhotovenie pamätných odznakov, ktorými budú ocenení členovia pri významných jubileách za prínos a prácu v SSA a slovenskom archívnictve.

Na záver členovia výboru zablahoželi PhDr. Júlii Hautovej a Ing. Jozefovi Hanusovi, CSc. k ich životným jubileám, priali im najmä zdravie a mnoho pracovných síl a úspechov.

Zapísala: E. Machajdíková, tajomníčka SSA

SPOLOČNOSŤ SLOVENSÝCH ARCHIVÁROV
THE SOCIETY OF SLOVAK ARCHIVISTS
ASSOCIATION DES ARCHIVISTES SLOVAQUES
VEREIN SLOWAKISCHER ARCHIVARE
Drotárska cesta 42, 817 01 Bratislava 1, Slovenská republika

Váž. pán riaditeľ
Ing. Jozef Hanus, CSc.
MV SR odbor archívov
a registratúr
Križkova 7
811 04 Bratislava

Bratislava 16. 9. 2009

Vec

Uznesenie výboru SSA

Vážený pán riaditeľ,

na základe uznesenia výboru SSA zo 16. 9. 2009 Vás chcem informovať o stanovisku výboru SSA k rozdeleniu MV SR odboru archívov a registratúr, s ktorým sa obráti aj na Vedeckú archívnu radu:

Vyhlásenie výboru Spoločnosti slovenských archivárov zo dňa 16. septembra 2009 za zachovanie integrity archívneho systému v Slovenskej republike

Ministerstvo vnútra SR, garant zákona o archívoch a registratúrach, sa rozhodlo riešiť nevyhovujúcu situáciu v správe vlastných písomností - registratúrnych záznamov - zakúpením špeciálneho softvéru na správu registratúrnych záznamov FABASOFT. Pretože však na jeho zavedenie do prevádzky ministerstvo nemá kvalifikovaných pracovníkov, rozhodlo sa pre dezintegráciu svojho Odboru archívov a registratúr – riadiaceho orgánu archívneho a registratúrneho systému v SR. Stalo sa tak napriek tomu, že úlohou ústredného orgánu štátnej správy na úseku archívov a registratúr nie je plnenie povinností ministerstva ako pôvodcu registratúry podľa § 16 zákona, ale plnenie úloh ministerstva podľa § 24 tohto zákona.

Podľa nariadenia Ministerstva vnútra SR, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie Ministerstva vnútra SR č. 57/2007 o organizačnom poriadku Ministerstva vnútra SR v znení neskorších predpisov a o doplnení nariadenia Ministerstva vnútra SR č. 58/2007 o podriadenosti útvarov Ministerstva vnútra v znení neskorších predpisov (Vestník Ministerstva vnútra SR čiastka 61, z 25. 8. 2009) sa **odboru archívov a registratúr, dovtedy plniacemu úlohy ústredného riadiaceho orgánu archívniectva a správy registratúr podľa § 24 zákona o archívoch a registratúrach odňali nielen kompetencie ústredného orgánu na úseku registratúr, ale výrazne sa obmedzili jeho kompetencie na úseku ústredného orgánu na úseku archívov.** Tie sa, celkom nesystémovo,

včlenili medzi kompetencie novo vzniknutého odboru registratúr a správy dokumentov ministerstva vnútra, ktorý má plniť nielen úlohy ministerstva ako pôvodcu registratúry podľa § 16, ale aj úlohy riadiaceho orgánu na úseku registratúr podľa § 24, ba celkom nesystémovo čiastočne aj úlohy riadiaceho orgánu na úseku archívov.

Pri rozhodnutí sa nebrali do úvahy ani odborné argumenty vecne príslušného odboru archívov a registratúry, ani sekcie verejnej správy, kam dosiaľ výkon štátnej správy na úseku archívov a registratúr patril.

Podľa nového nariadenia ministerstva kompetenčne a personálne oklieštený odbor archívov nemôže plniť viaceré základné funkcie archívneho orgánu: upiera sa mu možnosť **odborne riadiť štátne archívy** vo všetkých ich odborných aktivitách, najmä pri usmerňovaní **starostlivosti o nové prírastky archívneho dedičstva SR**, vydávať v tomto smere rozhodnutia, **sankcionovať ničenie archívnych dokumentov** podľa § 30a a § 31 zákona, vydávať rozhodnutia o **obmedzení prístupu k prevzatým archívnym dokumentom**, dokonca spravovať **Národný digitálny archív**, ktorý bude podľa spomenutého nariadenia tiež spravovať nie odbor archívov, ale nový odbor registratúr a správy dokumentov.

Archívny systém sa na Slovensku budoval vyše 50 rokov. Jeho riadiaci orgán a systém štátnych archívov vždy venovali veľkú pozornosť budúcim archívnym prírastkom, hodnoteniu záznamov ako budúcich archívnych dokumentov a komplexu aktivít, označovanému ako predarchívna starostlivosť. Slovenské archívniectvo si v minulosti získalo aj významný medzinárodný kredit v rámci Medzinárodnej rady archívov, ktorá poverila slovenských archívárov zorganizovať v roku 1983 svetový kongres – Table ronde des Archives, ktorého nosnou témou bolo práve hodnotenie a výber nových archívnych dokumentov do archívov.

Spoločnosť slovenských archívárov sa už v minulosti viackrát obrátila na verejnosť so žiadosťou o morálnu podporu v kritickej situácii, v ktorej sa slovenské archívniectvo v rámci ministerstva vnútra ocitlo a ktorá sa neustále zhoršuje. Týka sa to nielen kritickej situácie v personálnom obsadení archívov, v ich finančnom ohodnotení, v nedostatočnej ochrane archívnych dokumentov, čoho vrcholom je absolútne nevyhovujúca situácia v zabezpečení Archívu hlavného mesta SR Bratislavy, či v kritickom zaostávaní v oblasti digitalizácie archívnych dokumentov, a to nielen v porovnaní s okolitými krajinami, ale už i niektorými štátmi Afriky.

Spoločnosť slovenských archívárov je presvedčená, že dezintegrovanie odboru archívov a registratúr nie je na prospech ďalšieho rozvoja archívniectva v SR, že už samotné odčlenenie správy registratúry je výrazným krokom späť, no odňatie ústrednému archívnemu orgánu časti jeho archívnych kompetencií je celkom deštruktívne. Spoločnosť slovenských archívárov sa preto obracia na verejnosť, aby sa pripojila k výzve archívárov za zachovanie integrity archívneho systému v SR.

Výbor Spoločnosti Slovenských archívárov

Ďakujem Vám za porozumenie

PhDr. Zuzana Kollárová, PhD.
predsedníčka SSA

Z DOMOVA A ZO SVĚTA

Archív – pamäť regiónu

Dňa 10. septembra 2009 sa v útulných priestoroch konferenčnej miestnosti šalianskej pobočky Štátneho archívu v Bratislave uskutočnila medzinárodná konferencia Archív – pamäť regiónu. Na konferencii, tradične spojenej s otvorením tematickej výstavy, so svojimi príspevkami vystúpili nielen domáci archívári, ale aj hostia z viacerých maďarských archívov. Celú akciu zorganizovali Spoločnosť Petra Pázmánya v Šali spoločne s hostiteľským archívom.

V prvom príspevku s názvom *Pôdohospodársky archív – počiatky organizovaného archívnictva na Slovensku*, sa profesor *Richard Marsina* venoval obdobiu, v ktorom sa budovali základy moderného slovenského archívnictva.

Milan Mišovič, ktorý vystúpil s príspevkom *Stav spracovanosti archívnych fondov v štátnych archívoch na Slovensku*, prítomných oboznámil s fondmi a zbierkami, ktoré sú sprístupnené bádateľskej verejnosti v sústave štátnych archívov Slovenskej republiky ako aj tými, ktoré na svoje sprístupnenie ešte iba ticho čakajú. Stručne načrtnol vzťah medzi spracúvaním archívnych dokumentov a ich ochranou, poukázal na problematiku neustáleho znižovania počtu odborných pracovníkov, ako aj vysokej feminizácie v štátnych archívoch.

O minulosti a prítomnosti šalianskeho archívu informovala *Veronika Nováková* v príspevku *Z dejín Štátneho archívu v Bratislave, pobočka Šaľa*. Prítomní sa mohli dozvedieť o možno navonok krátkych, ale zaujímavých dejinách archívnictva a archívnej organizácie v regióne. Inšpirujúcim faktom do ďalšej práce pre viaceré archívy na Slovensku by mohla byť skutočnosť, že hoci prvá archívna pomôcka bola šalianskemu archívu schválená Archívnu správou až v roku 1986, kolektív jeho pracovníkov do dnešného dňa vypracoval ďalších viac ako sto katalógov, inventárov a registrov. Prednášajúca tiež poďakovala mestu Šamorín, za poskytnutie finančného príspevku na nákup novoobjavených archívnych dokumentov v minulosti stratených ešte z mestského archívu. Podľa jej názoru je neexistencia väčšieho záujmu miest

o vlastné písomnosti spôsobená najmä stratou historickej kontinuity v starostlivosti o archívne dokumenty vlastnej proveniencie.

Kultúrno-osvetovej činnosti Štátneho archívu v Bratislave, pobočke v Šali sa venovala *Margita Gálová*. Zvýšený záujem o archívne dokumenty po roku 1989 postavil pred archívy a ich pracovníkov aj nové výzvy. Štátny archív v Bratislave pobočka v Šali si ako svoje heslo zvolil „*Ad usum publicum*“ a každému z hostí muselo byť z príspevku zrejmé, že sa toto heslo snaží aj naplňať. Desiatka publikácií, rozličné konferencie a výstavy, ktorými sa prezentujú nielen odbornej, ale najmä laickej verejnosti svojho regiónu svedčia o tom, že kolegovia v Šali neberú svoje poslanie na ľahkú váhu.

Po prestávke sríjemnenej výbornými domácimi koláčmi (pochvaľoval si najmä profesor Marsina), vystúpili so svojimi príspevkami v druhom bloku prednášok kolegovia z Maďarska.

Judit Borsyová podrobne analyzovala *Fond verejnej základiny, dištriktu v Pécsvárade 1974-1913*. Spomenula nielen jeho genézu a vývoj, ktorý počas rokov 1794 až 1913 prekonal, ale snažila sa poslucháčom priblížiť aj význam verejných základín. Autorka tiež poukázala na význam mesta Pécsvárad, ktoré bolo v danom období centrom regiónu Baraňskej župy.

Réka Jakobová vystúpila s príspevkom *Archív Hodnoverného miesta Veszprémskej kapituly*. Na úvod spomenula počiatky, vývoj a zánik hodnoverného miesta a jeho bohatého archívu. Autorka neopomenula ani rozličné funkcie a úlohy, ktoré táto inštitúcia v časoch svojej existencie plnila. Prednášku spestrilo niekoľko fotografií archívnej skrine, v ktorej bol pôvodne systematicky uložený archívny materiál archívu hodnoverného miesta.

Hajnalka Márkusné Vörösová vo svojom príspevku priblížila *Fond cisterciánskeho rádu Opátstva v Zirc – Pilis – Pászto a Szentgotthárde*. Autorka spomenula nepriaznivé osudy viacerých rádov, ktorých zánikom došlo aj k nenávratným stratám alebo poškodeniu archívnych dokumentov. Až koncom 50. rokov minulého storočia sa dokumenty dostali z Ministerstva kultúry do štátneho archívu, kde vytvorili základ spomenutého fondu.

Kalmán Radics - Spisy Magistrátu mesta Debrecen z rokov 1518 – 1848 vo svojom príspevku vysvetlil systém správy mesta Debrecínu, objasnil kompetencie jeho predstaviteľov ako aj „zvykové právo“, ktoré zaručovalo popredné miesta v meste tým najmajetnejším mešťanom. Čiastočne sa venoval aj obsahu archívneho materiálu, ktorý pochádzal z činnosti mesta a jeho kancelárie.

Bádateľskú činnosť Archívu župy Hajdú – Bihar vo svojej prednáške účastníkom konferencie priblížil *Gábor Ölveti*. Po zhrnutí základných štatistických údajov o množstve archívneho materiálu v danom archíve nasledovali zaujímavé informácie o počtoch bádateľov, ktorí ročne archív navštívia, ako aj charakteristika najčastejších tém ich štúdiá. Zaujala alebo skôr zarmútila informácia o nízkom záujme o archív a dokumenty v ňom uložené zo strany vysokoškolských poslucháčov, ktorí v dnešnej dobe siahajú po iných informačných zdrojoch. Na záver bola spomenutá dnes takmer všade prítomná a nevyhnutá digitalizácia archívnych dokumentov, ktorá je jedným zo spôsobov ako ich ochrániť pre ďalšie generácie bádateľov.

Na záver konferencie odznel mimoriadne zaujímavý príspevok *Viktora Harasztiho o Projekte elektronického archívu v Maďarsku*. Opätovne bol zdôraznený fakt nárastu a dominancie elektronických dokumentov v registratúrach nielen maďarských organizácií a spoločností, ktoré o niekoľko rokov nahradia tradičné analógové nosiče informácií. V prednáške bol spomenutý systém uchovania e - dokumentov nielen u pôvodcu ale i priamo v archíve, kde ako súčasť archívneho dedičstva budú raz poskytovať cenné a nenahraditeľné informácie. Autor zdôraznil zásadný rozdiel medzi klasickým archívnym dokumentom, pri ktorom je obsah úzko spätý s formou a vyhotovením dokumentu v digitálnej podobe, kde významne klesá dôležitosť formy dokumentu a relevantný je predovšetkým jeho obsah. V príspevku zazneli aj mnohé

opodstatnené otázky, na ktoré si ešte dnes tak archivárska, ako aj IT verejnosť nevie dať adekvátne odpovede. Spomeňme napr. problematiku zaručeného digitálneho podpisu; strata hodnovernosti dokumentov pri migrácii, ak existuje elektronický podpis; otázku zachovania obsahu alebo aj formy e - dokumentov; ale najmä spôsob bezpečného a spoľahlivého uloženia veľkého množstva archívnych fondov v digitálnej forme. Z pohľadu dnešných dní ako smutné memento zaznelo upozornenie autora, aby slovenskí kolegovia nedovolili iným orgánom odobrať archívom úlohy ochrany a správy e - dokumentov.

Po konferencií nasledovala vernisáž rovnomennej výstavy za účasti všetkých účastníkov konferencie. Výstavu otvorila riaditeľka šalianskej pobočky Štátneho archívu v Bratislave Veronika Nováková spoločne s riaditeľom odboru archívov sekcie verejnej správy Ministerstva vnútra SR Jozefom Hanusom. V úvodnej reči bol v krátkosti priblížený obsah a zámery autorov výstavy, ktorá mala hlavne laickej verejnosti predstaviť nezastupiteľné poslanie archívu v problematike uchovávaní a rozširovaní pamäti o území, inštitúciách a ľuďoch, ktorí žili a pôsobili v regióne.

Na začiatku výstavy na návštevníka čakala alegorická truhlica stelesňujúca archív a poklady, ktoré skrýva. V nej si každý návštevník mohol „ohmatať“ faksimile trhového privilégia či duplikát kráľovskej pečate. Ďalej nasledovali ukážky tradičných nosičov informácií, ktoré ľudstvo používalo celé stáročia. Návštevníci sa tiež mohli dotknúť voskovej tabuľky, či pergamenu. Nasledovala maketa kostola, ktorá mala návštevníkom priblížiť spôsob uchovávaní listín vo vežiach stredovekých chrámov a niekoľko vitrín, v ktorých boli vystavené rozličné archívne dokumenty od listiny Karola Róberta z Anjou, cez zápisnicu o vyšetrovaní bosoráctva, či zápisnicu z mestského zastupiteľstva v Šali až po problematiku e - dokumentov. Celá výstava dokumentovala každodenný chlieb archivára, ale i výsledky jeho práce.

Na záver by sme sa chceli kolektívu šalianskeho archívu poďakovať za výborne zorganizované podujatie a popriať podobnú činnosť aj ďalším archívom na Slovensku.

Ján Valo a Pavol Pytlík
Archív ÚPN

Deň otvorených dverí v slovenských archívoch

Na archívnych dňoch v Skalici v roku 2008 padol z úst PhDr. Olgy Kvasnicovej návrh, aby sa aj slovenské archívy zapojili do podujatia *Deň otvorených dverí*. Vzorom boli múzeá, ktoré už niekoľko rokov organizujú na svoje zviditeľnenie v očiach verejnosti *Noc v múzeu*. Podobne, ako knižnice organizujúce obdobné podujatie, s veľkým úspechom. Návrh bol jednomyseľne prijatý, a tak sa členovia výboru SSA s podporou odboru archívov ministerstva vnútra, pustili do organizovania, ktoré ani nemalo byť organizovanie v pravom slova zmysle. Išlo skôr o koordináciu a propagáciu slovenských archívov v médiách. Tak trochu sa výbor „nádejal“, že fantázia a ochota archivárov vyváži všetky nedostatky posledných rokov a archívy zažiaria v plnej svojej kráse.

Do podujatia sa zapojili nasledovní: SNA v Bratislave, ŠUBA v Banskej Štiavnici, Štátny archív v Bratislave spolu so svojou pobočkou v Trnave, Štátny archív v Bytči, pob. Považská Bystrica, Štátny archív v Košiciach, pob. Trebišov, Štátny archív v Levoči, pob. Poprad, Štátny archív v Nitre, pob. Topoľčany, Levice, Šaľa, Štátny archív v Prešove, pob. Bardejov, Štátny archív v Banskej Bystrici, pob. Lučenec, pob. Kremnica, pob. Veľký Krtíš a Archív SNM v Bratislave. Spolu 15 archívov zo 72 archívov. Deň otvorených dverí sa konal 11. – 12. septembra 2009, no niektoré archívy túto úlohu pochopili ako možnosť veľkej propagácie a pripravili celý rad podujatí skoro počas celého septembra, za čo im patrí veľká vďaka. Archívne dokumenty a archivárska práca bola propagovaná prostredníctvom výstav, seminárov, článkov v regionálnej tlači, osobnými konzultáciami týkajúcimi sa hlavne genealógií a pod. Objavil sa milý šot v TV Markíza zo SNA a Archívu SNM v Bratislave, na obrazovke verejnosť vzhliadla archív v Poprade, no aj vo viacerých regionálnych televíziách a pod.

Nuž, to bolo našou úlohou. Predstavenie archívov a archivárov nielen ako večne sa sťažujúcich a nariekajúcich. Archívy majú čo ponúknuť verejnosti a patrí im miesto v každej vyspelej a kultúrnej spoločnosti. Verím, že sa nám nepodarilo na nikoho zabudnúť a aj v to, že na budúci rok pribudne k tejto „dobrovoľnej“ akcii viacero archívov. Nie je to žiaden výmysel výboru. Takéto podujatia sa bežne organizujú vo viacerých európskych štátoch, kde majú archívy rozhodne lepšie postavenie, ako na Slovensku. Niekde však treba začať. Najskôr treba niečo ponúknuť a vari až potom niečo žiadať. Chápeme, že niektorí kolegovia majú existenčné problémy, ale prečo by im nemohli pomôcť tí, ktorí sú na tom o čosi lepšie? Myslím si, že sa nám podarilo urobiť opäť krôčik dopredu. Prekonali sme svoju pohodlnosť a sebaľútosť, nekloníme hlavy, ale ukazujeme, že sme tu a všeličo vieme a aj dokážeme. Výbor Spoločnosti slovenských archivárov ďakuje všetkým, ktorí sa pričínili o propagáciu slovenského archívnictva a dúfa, že za prvým krokom budú nasledovať ďalšie a úspešnejšie.

Zuzana Kollárová
ŠA v Levoči, pobočka Poprad

Deň otvorených dverí v Topoľčanoch

Po určitom váhaní, ktorý deň bude pre „otvorenie našich dverí“ výhodnejší, rozhodli sme sa pre sobotu 12. septembra. Vychádzali sme z predpokladu, že školské exkurzie môžu a aj využívajú možnosť navštíviť nás v priebehu roka, ale ak niekto príde do archívu, ktorý sa nachádza na okraji mesta (o susedstve neprispôsobivých obyvateľov mesta pomlčíme) v sobotu, bude to len človek, ktorý má skutočný záujem

niečo sa dozvedieť. Tomu sme prispôbili aj program dňa. Okrem vystavenia najvzácnejších archívnych dokumentov v minipriestoroch bádateľne a základných informáciách o archíve a práci archivára sme boli pripravení zodpovedať na akékoľvek otázky súvisiace s našou profesiou.

Pravdupovediac, napriek tomu, že sme akciu spropagovali prostredníctvom regionálnej tlače, internetových stránok mesta Topoľčany a dokonca o nej informovali aj niektoré obecné rozhlas, veľký záujem sme neočakávali a boli sme presvedčení, že v sa pokoji budeme venovať našim pracovným restom z uplynulého týždňa. Zažili sme však príjemné sklamanie. Prvý návštevník podupkával pred dverami už pol hodiny pred desiatou (skúšobne sme boli otvorení od 10. do 20. hodiny) a v priebehu celého dňa nás navštívilo 37 skutočných záujemcov o históriu regiónu, genealógiu, prišiel pán s ponukou archívnych dokumentov, ktoré zadržala jeho matka - učiteľka pri školskom zbere, ďalší prekonzultovať svoje pokusy o vyhotovenie rodostromu a podobne. Nadšením sa netajila študentka, ktorá si chcela pozrieť niečo o prastarom otcovi – richtárovi. Pod naším dozorom si mohla sama vybrať zápisnice obecného zastupiteľstva s jeho podpismi a vyhotoviť z nich kópie. Venovali sme sa každému osobne, čo pri uvedenom množstve návštevníkov znamenalo toľko, že o piatej poobede sme nemali ešte vypitú ani rannú kávu, ale pocit z vydareného dňa stál zato.

Oľga Kvasnicová
ŠA v Nitre, pobočka Topoľčany

Deň otvorených dverí v Štátnom archíve v Bratislave

V sobotu 26. septembra 2009 sa Štátny archív v Bratislave otvoril aj pre „*nebádateľskú*“ verejnosť. Prvýkrát sa v jeho budove uskutočnil *Deň otvorených dverí*. Pre veľký záujem zo strany škôl sa nakoniec z jedného dňa stali dva. Piatok 25. septembra. bol vyhradený pre školákov. Celkovo nás navštívili dve stredné a dve základné školy – spolu sedem tried z Bratislavy, Malaciek a Pezinka. V sobotu sa u nás zastavilo okolo 40 návštevníkov.

Verejnosti sme predstavili náš archív a jeho jednotlivé činnosti na úseku sprístupňovania, predarchívnej starostlivosti i fotodielňu. Zájemcovia mali možnosť vstúpiť do depotov archívu, kde boli pripravené ukážky z našich fondov (matriky, erbová listina; kongregačné písomnosti).

V bádateľni sme pripravili výstavku pod názvom „Zločin a trest v Bratislavskej stolici“. V rámci nej sme vybrali zaujímavé procesy (bosorky, zlodeji, falšovatelia...), ktoré sa vyšetrovali pred Bratislavským stoličným súdom. K podujatiu sme vypracovali test, kde si mohli ľudia preveriť, čo si zapamätali a tí šikovnejší dostali malú odmenu.

Nielen pre deti boli pripravené viaceré aktivity. Na čítačke mali za úlohu nájsť narodenie známej osobnosti. Svoje kaligrafické schopnosti nám malí aj veľkí predviedli pri písaní husacími brkami. Najobľúbenejšou atrakciou bola pre všetkých možnosť vyskúšať si pečatenie do vosku.

Na záver by sa dalo povedať, že archív počas týchto dvoch dní „ožil“. Nebol len štátnym úradom, ktorému sa ľudia radšej vyhnú, ale stal sa miestom, kde sa dá vidieť niečo zaujímavé a pekné. Ohlasy na túto akciu od našich návštevníkov boli pozitívne, preto by sme radi podobnú akciu zorganizovali aj o rok.

Zlatica Donovalová
ŠA v Bratislave

Biografický slovník archivárov Slovenska

Spoločnosť slovenských archivárov iniciovala v roku 2008 prípravu a vydanie Biografického slovníka slovenských archivárov. Po viacerých predĺžených termínoch sa predsa len podarilo zozbierať k októbru 2009 biografie 266 archivárov, čo je celkom sympatické číslo. Viaceré archívy pristúpili k tejto viac-menej morálnej úlohe veľmi zodpovedne a heslá sú vypracované tak, že zostavovatelia ich umiestnia bez väčších úprav. Niektorí kolegovia si však prácu uľahčili až do takej miery, že nám poslali iba zoznam svojich pracovníkov so slovami: „že kto to má vedieť...“ Nuž kto? A vari nie archivári? Niektorí nám poslali iba biografie nežijúcich osôb a urobili „akýsi“ výber podľa zásluh. A tak sa v zozname neocitli dlhoroční (i keď bývalí) riaditelia, no na druhej strane ani dlhoroční pracovníci, ktorí si odsľúžili viac, ako riaditeľ, ktorý prišiel pred pár rokmi. Domnievam sa, že kritérium pôsobenia 5 rokov je dostatočné. Polemiku o tom, kto pre archívnicstvo urobil viac – či ten, kto „iba“ čistil, sušil, ukladal a so všetkou čťou spravoval fondy alebo ten, kto síce napísal množstvo štúdií a článkov, no depoty skoro nenavštívil, nechajme budúcim generáciám. Vzorom nášho rodiaceho sa diela je bezpochyby biografický slovník českých archivárov a v ňom nájdete aj jedných i druhých. Českí kolegovia určite vedeli prečo...

Prosím teda všetkých kolegov archivárov, aby si starostlivo prezreli nižšie priložené zoznamy. Tí, ktorí sa „pozabudli“, aby nám poslali všetko, čo majú do konca roka. Tí, ktorí už prácu vykonali, aby skontrolovali naše zoznamy, či predsa len niečo nechýba a aby nás na prípadné nedostatky upozornili. Ďalej prosím všetkých, aby dodržali biografický záznam podľa predlohy – napr. písanie veľkých písmen v priezviskách, usporiadanie textu, mien, titulov a pod., aby sa nezabudli podpísať pod text (pátranie po autorovi pri takom veľkom objeme je úplne nemožné) a aby nám neposielali mailom jednotlivcov, ale za archív napálili všetko na CD, ktoré aj patrične označia. V prípade duplicity pri jednotlivých osobách nech sa spoja s príslušným archívom alebo tvorcom hesla a spolu všetko doplnia. Všetkým spomenutým výrazne uľahčíte prácu, ktorá nie je honorovaná.

Biografický slovník archivárov október 2009

ŠÚBA Banská Štiavnica

BUZALKA, Štefan

GONDOVÁ (rod. Dávidová), Elena

JAKAB, Zoltán

KALNOVIČOVÁ, Marta

KOLLÁROVÁ, Zdenka

KRCHNÁKOVÁ (rod. Závodská), Lucia, Mgr.

LADZIANSKY, Július, RNDr.

SCHILLEROVÁ (rod. Machavová), Janka, Mgr.

ŠTEPKOVÁ, Mária

VOZÁR, Jozef, PhD., DrSc.

Štátny archív v Banskej Bystrici

VALACH, Július, PhD., Csc.

Štátny archív v Banskej Bystrici, pob. Banská Štiavnica

BAKER, Vojtech, prof.

BALČÁKOVÁ (rod. Imrišová), Marta
BRUNNEROVÁ (rod. Buzalková), Viola
ČELKO, Mikuláš, Mgr.
FIRCÁK, Emil
KANALA, Igor, Ing.
LECHMANÍKOVÁ, Irena
PELACHYOVÁ (rod. Konôpková), Zdena
REMEŇ, Ivan, JUDr.
RICHTER, Eduard
RITTER, Rudolf
ŠČASNOVIČOVÁ (rod. Žifčáková), Alena
ZECHENTER, Alexander

Štátny archív v Banskej Bystrici, pob. Lučenec

ČERVENÁK, Ivan
SZILÁGYIOVÁ (rod. Heinereichová), OLGA
ADAMOVIČOVÁ, Mária
SEDLIAKOVÁ, Erika

Štátny archív Banská Bystrica, pob. Veľký Krtíš

BARTOŠ, Igor, Ing.
DVORSKÝ, František
FERENCOVÁ, Helena
KAMENSKÁ, Darina
ĎURDÍK, Tibor
EIBNER, František, Ing.
KAMASOVÁ, Marta, PhDr.
PUPÁK, Jozef

Štátny archív v Bratislave

BABIRÁT, Marián, Mgr.
BALOGH, Adam, PhDr.,
CILEKOVÁ (rod. Bonová), Alžbeta
DONOVALOVÁ, Zlatica, Mgr.
FABIAN, Juraj, CSc.
FALISOVÁ, Anna, PhDr., CSc
HAUPTVOGEL, Pavel
HAUTOVÁ (rod. Platthyová), Júlia, PhDr.
HUTTOVÁ (rod. Matejková), Mária, PhDr.
KNIEZOVÁ, Michaela, Mgr.
KOČIOVÁ (rod. Jankovičová), Eva
KUŠNÍROVÁ (rod. Lajčáková), Mária
LAURENTY, Ján

KOVÁČOVÁ (rod. Pažitná), Mária
MÁTEOVÁ (rod. Cibulková), Mgr.
MIŠOVIČ, Milan, PhD.
MIŠOVIČOVÁ (rod. Nagyová), Terézia
MORÁVEKOVÁ, Magdaléna
OČENÁŠOVÁ (rod. Morovičová) Karin, Mgr.
OLŠOVSKÁ, Darina
OTRUBOVÁ, Mária
PROFANT, Ján
RIPKOVÁ (rod. Krausová), Gabriela, PhD.
SINKOVÁ, Beatrix, Mgr.
SPIRITZA, Juraj, PhD.
SPIRITZA, Roman, PhD.
SCHULLEROVÁ (Sármányová, rod. Kalesná), Jana
TANDLICH, Tomáš, PhD., PhD.
VIMMER, Pavel, PhD., CSc.
WATZKA, Jozef, PhD.
ZORIČÁK, Peter, PhD.

Štátny archív v Bratislave, pob. Komárno

ALAPY, Július
BARTA, Zoltán
BEKEOVÁ (rod. Kériová), Magdaléna
BESEOVÁ (rod. Vaskóová), Gabriela
BORSÁYI, Jozef
DANAYOVÁ (rod. Králiková), Marta
ĎURČOVÁ (rod. Vörösová), Mária
ELIÁŠ, Jozef
FEHĚRVÁRIOVÁ (rod. Nagyová), Magdaléna
KASALOVÁ (rod. Gettlerová), Olga
KOVÁČ, Jozef
KOVÁČ, Michal
KOVÁČOVÁ (rod. Zengaiová), Paulina
LAKATOŠOVÁ, Veronika, Mgr.
LIESKOVSKÝ, Michal
MELIŠ, Ján
POVALA, Gabriel
RAUCH, Jozef
ROVÁCS, Albín
SZEVALD, Antonio
ŠEDIVÁ, Emma
TÁBOROVÁ (rod. Dénesová), Monika
VARGA, Alexander

VLACHOVÁ, Elfrída

Štátny archív v Bratislave, pob. Skalica

VIESTOVÁ, Zora, PhDr.

KUJAN, František

LEPULICA, Pavol

SLOBODA, Augustín

RUBLÍKOVÁ, Božena

Štátny archív v Bytči, pob. Martin

DUCHAJOVÁ, Táňa

KRIVOŠÍKOVÁ, Anna

KYSACKÁ, Anna

MASNICOVÁ, Janka

ORÍŠEK, Martin

SADLOŇOVÁ, Katarína

SEGLOVÁ, Lucia

VALKOVÁ, Paulína

ŽUCHA, Ján

Štátny archív v Bytči, pob. Považská Bystrica

BALÁŽOVÁ, Jarmila, Mgr.

ČERVENÝ, Jozef

ĎURCOVÁ, Božena

HOLLÁ, Helena

KENDRALOVÁ, Žofia

KOŠOVÁ, Michaela, Mgr.

OŠKROBANÁ, Eva

OTTINGER, Koloman

MAJBOVÁ, Viera

MARTINKA, Peter

MILKO, Ján

MONDOK, Ján

PANÁČKOVÁ, Danuša, Mgr.

LALKOVÁ, Helena, Mgr.

URBANOVSKEÝ, Celestín

Štátny archív v Košiciach, pob. Trebišov

FEŇÁROVÁ (rod. Stanková), Magdaléna

Štátny archív v Levoči, pob. Poprad

BEDNÁROVÁ (rod Weissensteinerová), Marta, Ing.

BENE, Bruno

BOHUŠ, Eugen, JUDr.
CEBANIUS, Abrahám
DAVIDIKOVÁ, Božena, Ing.
DIKANTOVÁ, Mária
HEINS, Karol
JAVORSKÁ, Darina, Ing.
KOLLÁROVÁ, Zuzana, PhDr., PhD.
LAPŠANSKÁ, Alžbeta
LIPTÁK, Ján
MALOVCOVÁ, Božena, PhDr.
MEDVECKÁ, Marta
MISLOVIČOVÁ, Virgínia
OVČÁČKOVÁ, Denisa
REPP, Fridrich, PhDr.
SZONTAGH, Jozef, JUDr.
ŠLAMPOVÁ (rod. Madáčová), Martina, Ing.
ŠTURMANOVÁ, Anna
VASASOVÁ, Mariana
VICIAN, František

Štátny archív v Nitre

ALAPI, Július
ALFÖLDY, Alexej
BESNÁK, Ignác Ladislav Štefan
BEŠŠE, Ondrej
BOROVSKÝ, Roman
BOTKA, Vojtech
DAMBORSKÝ, Ján
DRAHOŠOVÁ (rod. Krnčanová), Šarlota, Mgr.
ĎURICKÁ, Denisa
ENDRÓDY, František
FÉDEROVÁ, Terézia, Mgr.
FOJTÍK, Juraj
GERDENICH, Ignác
GERGELYI, Otmar
GODOR, M.
HOLKA, Filip
HUDEC, Rudolf, PhDr.
CHRENÓCZY-NAGY, Jozef
JEZERNICKÝ, Anton
JUHÁSZ, Július Viliam Florián
KERESTEŠ, Peter, PhDr.

KESZELIOVÁ, Alžbeta
KLIMENT, Roland, Mgr.
KOPECKÝ, František
KOVÁČOVÁ (rod. Timková), Mária
KUNÁKOVÁ, Zuzana
MIŠKEY, Gejza
MORÁVEK, Štefan
ORDÓDY, Ján
NAGY, Vendelín
PALUGA, Lukáš, Mgr.
PÁZMÁŇ, Ľudovít
RICHTER, Alexander
ROMHÁNYI, Ján
SAMAY, Ján
SOMBATHY, Ignác
SZABÓ, Mikuláš
SZENTIVÁNYI, Michal
SZEVALD, Anton
ŠEFČÍK, František
TAGÁNYI, Imrich
TÖRÖK, Jozef
TURANOVÁ, Edina, Mgr.
UNTERMAJEROVÁ (rod. Urbančoková), Anna
VRÁBLOVÁ, Zdenka
ZÁBRAŽNÝ, Boris
ZEMENE, Marián, PhDr.
ZEMENEOVÁ, Viera, Mgr.

Štátny archív v Nitre, pob. Nitra

BÁNYIOVÁ, Edita
BEHINSKÝ, Ján
BELLEROVÁ, Renáta
FÚHRICH, Ľudovít
GALANDOVÁ, Elena
GRÓFOVÁ, Jana
HAVLÍKOVÁ, Renáta
CHRASTINA, Viktor
JÁNOŠIKOVÁ (rod. Švaralová) Anna,
KACINOVÁ (rod. Chrenáková), Daniela
KERTÉSZ, Ján
KUBIČKOVÁ, Rozália
MARTIŠKOVÁ (rod. Vincúrová), Zuzana
MICHLÍKOVÁ (rod. Gulkášová), Eva, Mgr.

MRAVIKOVÁ (rod. Šabová), Terézia
PINKOVÁ (rod. Kacvinská), Kamila
ŠÁMŠON, Otto
ŠIDLOVSKÝ, Gejza
TREBICHALSKÁ (rod. Maďarová), Mária
VITEK, Ernest
ZDICHAVSKÝ, Emil
ZRUBEC, Dušan

Archív Matice slovenskej v Martine

SASINEK, František Víťazoslav
CHRÁSTEK, Michal
GAŠPARÍKOVÁ, Želmíra
KLEMENTIS, Eugen
KLEINSCHNITZOVÁ, Flora
KRČMÉRY, Štefan
GEGUŠ, Ivan

Archív Pamiatkového úradu

JANKOVIČ, Vendelín

Ústredný archív SAV

KLAČKA, Jozef
KAMENCOVÁ (rod. Szabová), Lýdia, Mgr.
ALFÓLDY, Alexej
BESNÁK, Ignác
CHRENÓCZY – NAGY, Jozef
JEZERNICKÝ, Anton
JUHÁSZ, Július
KERESTEŠ, Peter
KUFČÁK, Emil
ROHMÁNYI, Ján
SZENTIVÁNYI, Michal
ŠABLA, Miroslav
ŠTIBRANÝ, Peter
TAGÁNYI, Imrich
TÓRÓK, Jozef
URSÉNI, Matej

Archivári rímsko – katolíckej cirkvi

ZUBKO, Peter
TURCSÁNYI z Turca a Kršťanovej Vsi, František Xaver
MOLNÁR, Andrej

VESELÉNYI, Jozef
ZALAY de Hagyaros, Ján
BÁNYAY, Jozef
KELLER, Michal
KOLLÁRTSIK (Kollártsik), Štefan
DOLLÁK, Jozef
VITÉZ de Ivánka pri Nitre, Vincent
HUNYOR, Michal
KIRCHNER, Eduard
HOMONNAY, Jozef
GABÁNYI, Tomáš
BARVULSZKY, Ján
VANDRACSEK, Karol
BERCSINSZKY, Alojz
FÜZESEÉRY de Vrbnica a Trnovec, Alexander
JANITOR, Ľudovít
MARCINEK, Jozef
WEISZ, Vilhelm
PERLSBERG, Eduard
SCHÜTZ, Ferdinand
BELKY, Karol
PLENT, Ferdinand
HARTSÁR, Štefan
PFEIFFER, Mikuláš
POTOČNÁK, Vincent
TKÁČ, Alojz
ČIŽMÁR, Marián

Zuzana Kollárová
ŠA v Levoči, pobočka Poprad

Problémy s technikami citovania podľa ISO 690 a ISO 690-2

Súčasťou etiky a kultúry písania odborných, vedeckých, záverečných a kvalifikačných prác sú odkazy na preberané myšlienky a použité publikácie, ako aj ďalšie súčasti už publikovaných textov alebo iných použitých materiálov či v papierovej alebo elektronickej podobe.

Cieľom odkazov, t. j. citovania je - **presná identifikácia zdroja, ktorý bol použitý, poradie údajov v citácii je záväzné, najdôležitejšou zásadou je použitie jedinej a rovnakej techniky citovania v celom texte.**

Cieľom príspevku je pomôcť tým, ktorí majú záujme správne citovať a poradiť im pri riešení niektorých problémov, ktoré sa môžu vyskytnúť.

Citovať musia predovšetkým odborní a vedeckí pracovníci pri písaní vedeckých, odborných, záverečných a kvalifikačných prác. Popri odborných a vedeckých pracovníkoch, ktorí môžu písať rôzne typy monografických prác, ale aj článkov a ďalších materiálov, sú to predovšetkým študenti pri písaní

seminárnych, ročníkových, ale aj bakalárskych a diplomových prác, ktorí musia dôsledne a presne citovať, aby ich tvrdenia boli overiteľné. Rovnako by problematiku citovania mali ovládať aj jednotliví vydavatelia publikácií monografického i seriálového typu, aby poskytli svojim používateľom správne údaje a v správnej forme.

Hoci tu existujú príslušné medzinárodné normy, vidíme v mnohých prípadoch ich rôznu interpretáciu a mnohé vysoké školy a univerzity si spracovávajú a používajú svoje aplikácie a úpravy, čo je na škodu vecí a proti pravidlám používania medzinárodných noriem.

Hlavným garantom spracovávania noriem všetkých vedných odborov ľudského poznania je ISO = International Standard Organization = Medzinárodná organizácia pre normalizáciu, ktorá je celosvetovou federáciou národných normalizačných organizácií. Na medzinárodných normách zvyčajne pracujú technické komisie ISO. Každý člen ISO, ktorý sa zaujíma o predmet, pre ktorý sa vytvorila technická komisia, má právo byť zastúpený v tejto technickej komisii. Na práci sa zúčastňujú medzinárodné organizácie, vládne aj mimovládne, s ktorými ISO nadviazala pracovný styk. ISO úzko spolupracuje s Medzinárodnou elektrotechnickou organizáciou (IEC) vo všetkých záležitostiach týkajúcich sa normalizácie v elektrotechnike. Slovenská republika je členom medzinárodnej organizácie ISO, ktorá je garantom spracovania medzinárodných noriem všetkých oblastí, a tým že sme jednotlivé normy podpísali, mali by sme ich aj dodržiavať.

Vyskytuje sa problém v rozdieloch medzi normou STN ISO 690 a STN ISO 690-2. Tu by bolo potrebné zjednotiť ich podľa medzinárodných noriem ISO 690 a ISO 690-2. V norme STN ISO 690 boli dodané dva doplnky v národnej interpretácii – dvojbodka za autorom a dvojbodka za In, ktoré však v medzinárodnej norme nie sú a nie sú ani v norme STN ISO 690-2, čiže bolo by potrebné inovovať a upraviť STN ISO 690 podľa medzinárodnej normy bez dvojbodiek, ktoré tam nepatria, lebo v origináloch nie sú.

Rovnako sa vyskytuje množstvo problémov a chýb v Príručke slovenského pravopisu pre školy a pre prax, ktorá bola vydaná vo vydavateľstve *Agentúra Cesty* v roku 2005 a má kapitolu *Formálna úprava a spracúvanie písomností*, v ktorej časť je venovaná problematike citovania a bibliografických údajov. Vôbec tu však nie je spomenuté, že základné metódy citovania sú tri a ktorá z týchto metód je vlastne použitá v publikácii nie je jasné, a tým vlastne vznikajú ďalšie chyby, lebo jednotlivé metódy majú drobné odlišnosti. Tu musí byť pre citovanie jednoznačne použitá norma ISO 690 a ISO 690-2 a nemôžu sa zavádzať do pravidiel citovania pravidiel slovenského jazyka. Slovenské normy sú knihovnícko - bibliografické normy vychádzajúce z medzinárodných noriem a nie je možné do nich zavádzať pravidlá slovenského jazyka. Nemôžu to robiť ani ostatné štáty sveta, ktoré tieto normy prijali a nezavádzajú do nich pravidlá svojho jazyka, veď ide o odborné normy z príslušného spomínaného vedného odboru, kde platia špecifické pravidlá odboru. To znamená, že dvojbodka uvádzaná vo vydavateľských údajoch podľa štandardov ISBD a príslušných noriem má pred sebou a za sebou medzeru, ako aj rok vydania má pred sebou oddeľovač čiarku a medzeru a musia sa dodržiavať aj ďalšie pravidlá podľa uvedených noriem, ktoré ešte budú spomenuté v ďalšom texte.

Metódy citovania sú tri:

1. Metóda číselných odkazov
2. Metóda priebežných poznámok
3. Metóda prvého údaja a dátumu.

Líšia sa v citovaní v texte, v citovaní pod čiarou a v tvorbe Zoznamu bibliografických odkazov. V ďalšom texte budú uvedené konkrétne príklady na všetky tri metódy, pri každej jednej sú uvedené spôsoby citovania v texte, citovanie pod čiarou a ako sa tvorí Zoznam bibliografických odkazov. Citovanie v texte je

veľmi stručné, pod čiarou je trochu širšie a v Zozname bibliografických odkazov je potrebné uviesť kompletnú a presnú citáciu použitého zdroja. Je to dôležité predovšetkým pri elektronických zdrojoch, kde musí byť uvedené, že ide o zdroj online, kedy bol citovaný a na akej presnej adrese sa nachádza, nie všeobecnú širokú adresu webovej stránky inštitúcie, na ktorej je nemysliteľné vyhľadať, pod čím môže byť použitý citovaný zdroj.

V nasledujúcom texte budú spomenuté najčastejšie sa vyskytujúce chyby, problémy a otázky, ktoré vznikajú pri citovaní.

Priezvisko autora sa zásadne uvádza verzálami, t.j. veľkými písmenami, ale iba priezvisko, krstné meno je len veľkým začiatočným písmenom. Jednotlivé mená sa uvádzajú v inverzii. Krstné mená sa uvádzajú celým menom alebo skratkou, t.j. iniciálou krstného mena. Ak sa vyskytujú traja autori diela, tak sa oddeľujú: v prípade uvedenia celých krstných mien sa jednotlivé mená oddeľujú medzerou, pomlčkou a medzerou, v prípade uvedenia krstných mien len iniciálou sa jednotlivé mená oddeľujú čiarkou a medzerou. Za krstným menom alebo posledným menom nasleduje bodka a medzera. Názov zdrojového dokumentu sa uvádza kurzívou. Ak je citovaná publikácia monografického typu, tak bude kurzívou jej názov. Ak je citovaný článok z monografického diela, zo zborníka, z periodika atď., tak bude kurzívou zdrojový dokument, t. j. názov monografického diela, názov zborníka alebo názov periodika. Ak má zdrojový dokument aj podnázov, tak bude uvedený za medzerou, dvojbodkou a medzerou a tiež bude kurzívou.

Miesto vydania je od vydavateľstva oddelené medzerou, dvojbodkou a medzerou. Ak sú vydavateľstvá dva, tak sa uvedie prvé miesto a vydavateľstvo s už uvedenými oddeľovačmi, za ním bude uvedená medzera, bodkočiarka a medzera a uvedie sa druhé miesto vydania a vydavateľstvo, medzi miestom a vydavateľstvom bude medzera, dvojbodka a medzera, za nimi bude čiarka a medzera a uvedie sa rok vydania. Za týmito údajmi by mali ešte nasledovať počet strán so skratkou s. na konci a číslo ISBN aj s návěstím ISBN v prípade publikácií monografického typu, príp. aj v zborníkoch.

Ak sa nevyskytuje v zázname vydavateľ, ale miesto vydania a rok vydania áno, tak sa uvedie miesto vydania, za ním čiarka a medzera a rok vydania.

Pri citovaní dokumentov seriálového typu sú niektoré odlišnosti v uvádzaní a poradí niektorých typov údajov. Rozdielne sa uvádzajú údaje pri citovaní článkov z periodík podľa toho, či je uvedené číslo ISSN alebo nie. Ak sa neuvádza číslo ISSN, tak za názvom zdrojového dokumentu, ktorý je kurzívou, bude čiarka a medzera a bude uvedený rok vydania, čiarka a medzera, za ním poradie ročníka so skratkou roč. vo väčšine prípadov, príp. bez ročníka, ak sa nevyskytuje na dokumente, ďalej číslo periodika so skratkou č. a za ním čiarka a medzera a rozpätie strán, na ktorých je citovaný článok a za ním bodka. V prípade, že je uvedené číslo ISSN, bude poradie a oddeľovače trochu odlišné. Za názvom zdrojového dokumentu, ktorý je kurzívou bude bodka a medzera. Nasleduje návěstie ISSN a číslo ISSN, za údajom bude uvedená čiarka a medzera a bude uvedený rok vydania, čiarka a medzera, za ním poradie ročníka so skratkou roč. vo väčšine prípadov, príp. bez ročníka, ak sa nevyskytuje na dokumente, ďalej číslo periodika so skratkou č. a za ním čiarka a medzera a rozpätie strán, na ktorých je citovaný článok a za ním bodka.

Rozdielne sú citované aj články zo zborníka podľa toho, či je uvedené číslo ISBN alebo nie. Ak je citovaný zborník, ktorý nemá číslo ISBN, tak za názvom zdrojového dokumentu, ktorý je kurzívou, nasleduje bodka a medzera. Ďalej je uvedené miesto vydania, za ním medzera, dvojbodka a medzera a vydavateľstvo, za ním čiarka a medzera a nasleduje rok vydania, za ktorým je tiež čiarka a medzera a nasleduje rozpätie strán so skratkou s. na začiatku, za rozpätím bude bodka.

Ak citovaný zborník má číslo ISBN, tak za názvom zdrojového dokumentu, ktorý je kurzívou, nasleduje bodka a medzera. Ďalej je uvedené miesto vydania, za ním medzera, dvojbodka a medzera

a vydavateľstvo, za ním čiarka a medzera a nasleduje rok vydania, za ktorým je oproti predošlému prípadu bodka a medzera. Za rokom nasleduje návestie ISBN a číslo ISBN, za údajom je čiarka a nasleduje rozpätie strán so skratkou s. na začiatku, za rozpätím bude bodka.

Veľký pozor je potrebné dávať na citovane elektronických zdrojov dokumentov. Sú tam tri dôležité údaje, ktoré musia byť súčasťou takejto citácie. Za názvom dokumentu, ktorý je kurzívou, ak má aj podnázvy, tak aj tie sú kurzívou, aj v prípade, že sú viaceré, nasleduje v hranatých zátvorkách uvedený údaj [online], za ním bude bodka a medzera. Nasleduje miesto vydania, za ním medzera, dvojbodka a medzera a vydavateľstvo, za ním rok vydania a za rokom vydania je údaj o dátume citovania v hranatých zátvorkách v tvare [cit. 2008-01-27], za údajom bude bodka a medzera. Nasleduje počet strán so skratkou s., ak je uvedený, za údajom je bodka, ďalej číslo ISBN s návestím ISBN a bodkou na záver. Posledný je údaj

Dostupné na internete:

<http://.....>, kde je uvedené celá presná adresa, z ktorej bol použitý citovaný materiál.

Odlíšnosť sa vyskytuje ešte pri uvádzaní citovaných článkov z elektronických periodík, číslo ISSN sa uvádza až za adresou citovaného zdroja s bodkou na záver.

Drobné odlišnosti sa vyskytujú ešte pri jednotlivých metódach. V metóde číselných odkazov je Zoznam bibliografických odkazov radený podľa jednotlivých čísel odkazov. V metóde priebežných poznámok a metóde prvého údaja a dátumu sú radené Zoznamy bibliografických odkazov abecedne podľa autora alebo názvu. V metóde prvého údaja a dátumu je za prvým údajom, čo môže byť autor alebo názov, uvedená bodka a medzera, za ňou nasleduje vysadený rok vydania a za ním nasleduje bodka. Potom nasledujú ďalšie údaje podľa potreby a druhu citovaného diela, ale rok vydania je znova uvedený na príslušnom mieste, kde patrí podľa typu citovaného dokumentu.

Na záver sú uvedené ešte niektoré poznámky k jednotlivým metódam citovania a príklady pre všetky vyššie uvedené poznámky a problémy vo všetkých troch metódach citovania.

Najdôležitejšia zásada je, že v jednom dokumente sa používa len jedna technika citovania a k nej prislúchajúci spôsob tvorby bibliografických odkazov.

1. Metóda číselných odkazov

Citácie sú spojené s popisom citovaného dokumentu poradovým číslom, ktoré je umiestnené ako horný index alebo v zátvorke. Poradie odkazov zodpovedá prvému výskytu ich citovania. Ak za sebou nasleduje viac citácií toho istého dokumentu, majú rovnaké číslo ako prvá citácia. Ak sa citujú osobitné časti dokumentu, môžu sa za poradovým číslom citácie po čiarku uviesť čísla strán aj s označením s.

Odkazy sa v číslovanom zozname bibliografických odkazov usporiadajú podľa ich poradových čísel. Poradové čísla sú umiestnené vľavo a záznamy odkazov sú odsadené. Zoznam je umiestnený na konci kapitoly alebo textu.

Text a citácie:

...diplomových prác podľa Katuščáka (1).....Dizertačné práce sú ďalším typom špeciálnych dokumentov (7, s. 256)... a ďalšie typy (15, s. 39)

1. KATUŠČÁK, D. Ako správne písať diplomové práce. 1998.

7. Bibliografický zborník 1992-93. 2000.

15. KUCIANOVÁ, A. Koordinácia bibliografickej činnosti. 2005.

Zoznam bibliografických odkazov:

1. KATUŠČÁK, Dušan. *Ako správne písať diplomové práce*. Bratislava : Stimul, 1998. 152 s.
2. KOVAČKA, Miloš. *L. V. Rizner*. Martin : Matica slovenská, 1994. 254 s.
3. KUCIANOVÁ, Anna. *Peter Liba : personálna bibliografia : pripravená pri príležitosti významného životného jubilea*. 1. vyd. Nitra : Univerzita Konštantína Filozofa, 2001. 112 s.
4. *INFOS 2001 : zborník z 31. medzinárodného informatického sympózia, ktoré sa konalo v dňoch 2.-5. apríla 2001 v Starej Lesnej*. Bratislava : Spolok slovenských knihovníkov, 2001. 358, 12 s.
5. POTOCKÝ, R., LAMOŠ, F. *Pravdepodobnosť a matematická štatistika*. Bratislava : Alfa, 1989. 344 s. ISBN 80-7184-767-4.
6. GAJDOŠ, Vševlad J. *Skalické inkunábuly*. Skalica, 1972.
7. *Bibliografický zborník 1992-93*. Martin : Matica slovenská, 2000. 426 s. ISBN 80-7090-507-7.
8. KUCIANOVÁ, Anna. Medzinárodné desatinné triedenie na Slovensku. In *INFOS 2001 : zborník z 31. medzinárodného sympózia, ktoré sa konalo v dňoch 2.-5. apríla 2001 v Starej Lesnej*. Bratislava : Spolok slovenských knihovníkov, 2001, s. 293-297.
9. KUCIANOVÁ, Anna. Významná personálna bibliografia. In *Knižnica*, 2001, roč. 2, č. 11-12, s. 662.
10. KOVAČKA, Miloš - KUCIANOVÁ, Anna. 35. výročie ŠVK v Banskej Bystrici. In *Banská Bystrica*. Banská Bystrica : ŠVK, 1998, s. 14-16.
11. TKAČÍKOVÁ, D. Kdýž se řekne digitální knihovna... In *Ikaros* [online]. 1999, roč. 8, č. 3 [cit. 2000-06-10]. Dostupné na internete: http://ikaros.ff.cuni.cz/ikaros/1999/c08/usti/usti_tkacikova.htm. ISSN 1212-5075.
12. STEINEROVÁ, Jela. Základy filozofie človeka v knižničnej a informačnej vede. In Kimlička, Štefan et al. *Knižničná a informačná veda na prahu informačnej spoločnosti*. Bratislava : Stimul, 2000. ISBN 80-88982-29-4, s. 9-56.
13. ANDREJČÍKOVÁ, Nadežda. Komunikácia a kooperácia IS pre knižnice : úvod do komunikačného protokolu Z39.50. In *Bulletin Centra vedecko-technických informácií SR*, 1999, roč. 3, č. 2, s. 54-59.
14. KUCIANOVÁ, Anna. Personálie v elektronickej súdežnej Slovenskej národnej bibliografii. In *Bibliografický zborník 2000-2001* [online]. Martin : Slovenská národná knižnica, 2005 [cit. 2006-01-24], s. 136-139. Dostupné na internete: http://www.snk.sk/nbuu/Zbornik_2000_2001.pdf.
15. KUCIANOVÁ, Anna. Koordinácia bibliografickej činnosti. In *Knižnica*. ISSN 1335-7026, 2005, roč. 6, č. 4, s. 38-40.

16. KOMOROVÁ, Klára. Najstaršie trnavské tlače v Slovenskej národnej knižnici v Martine. In *Kniha 2005 : zborník o problémoch a dejinách knižnej kultúry*. Martin : Slovenská národná knižnica, 2005. ISBN 80-89023-55-X, s. 341-345.
17. ROHOŇOVÁ, Ľudmila - GAŠPAROVÁ, Mária. *Metodika popisu článkov vo formáte MARC 21 s interpretáciou pravidiel AACR : príručka používateľa : verzia V 2.1.* [online]. Martin : Slovenská národná knižnica, 2006 [cit. 2006-01-24]. 219 s. ISBN 80-89023-69-X. Dostupné na internete: http://www.snk.sk/nbuu/metodika_clanky_MARC21.pdf <<http://www.kis3g.sk/dokumenty/metodika.pdf>>.
18. *ISO 690: 1987, Documentation – Bibliographic references – Content, form and structure*.
19. *Dohovor o ochrane svetového kultúrneho a prírodného dedičstva* [online]. 2009 [cit.2009-01-12]. Dostupné na internete: <www.enviroportal.sk/dohovory/dohovory-detail.php?dokument=154>.
20. *UNESCO* [online]. 2009 [cit.2008-12-04]. Dostupné na internete: <www.sk.wikipedia.org/wiki/UNESCO>.
21. BERTALANFFY, Ludwig von. *General Systems Theory*. New York : Braziller, 1969. 259 s.
Zdroj:
KIMLIČKA, Štefan. *Informačné systémy 1* [online]. Bratislava : Univerzita Komenského, 2004. 40 s. [cit. 2005-03-15]. Dostupné na internete: <<http://www.fphil.uniba.sk/kkvi>>.

2. Metóda priebežných poznámok

Citácie sú spojené s popisom citovaného dokumentu poradovým číslom, ktoré je umiestnené ako horný index alebo v zátvorke. Tieto čísla odkazujú na poznámky, v ktorých môžu byť odkazy na citácie. Pre každý výrok alebo skupinu výrokov sa používa jedno číslo poznámky. Príslušná poznámka môže citovať viac ako jeden dokument.

Prvá citácia musí obsahovať dostatočné údaje na identifikáciu dokumentu, aby zabezpečila presné spojenie medzi citáciou a dokumentom. Druhá a ďalšia citácia sa môže skrátiť tak, že sa uvedie len priezvisko a meno autora a skrátený názov, za ktorým sa napíšu čísla citovaných strán.

Ak sa nejaký dokument cituje viackrát, nasledujúce citácie dostávajú odlišné čísla. V poznámke, ktorá sa odvoláva na dokument citovaný v predchádzajúcej poznámke, sa buď opakuje úplná citácia (odkaz) alebo sa uvedie číslo predchádzajúcej poznámky s číslami citovaných strán a pod.

V zozname bibliografických odkazov sú záznamy usporiadané abecedne podľa prvého údaja (meno autora, resp. názov, ak je dielo anonymné). Poradové čísla citácií a poznámok sa uvádzajú len v poznámkach pod čiarou. Keď sa robí osobitný zoznam bibliografických odkazov na konci kapitoly alebo knihy, v tomto zozname sa záznamy nečíslujú, zoznam je zoradený abecedne a môže sa odsadiť druhý a ďalšie riadky.

Text a citácie:

...diplomových prác podľa Katuščáka (14).....Dizertačné práce sú ďalším typom špeciálnych dokumentov (15) ... a ďalšie typy (16)

-
14. KATUŠČÁK, D. Ako správne písať diplomové práce.
 15. Bibliografický zborník 1992-93, s. 256.
 16. KUCIANOVÁ, A. Koordinácia bibliografickej činnosti, s. 39.

Zoznam bibliografických odkazov:

ANDREJČÍKOVÁ, Nadežda. Komunikácia a kooperácia IS pre knižnice : úvod do komunikačného protokolu Z39.50. In *Bulletin Centra vedecko-technických informácií SR*, 1999, roč. 3, č. 2, s. 54-59.

Bibliografický zborník 1992-93. Martin : Matica slovenská, 2000. 426 s. ISBN 80-7090-507-7.

BERTALANFFY, Ludwig von. *General Systems Theory*. New York : Braziller, 1969. 259 s.

Zdroj:

KIMLIČKA, Štefan. *Informačné systémy 1* [online]. Bratislava : Univerzita Komenského, 2004. 40 s. [cit. 2005-03-15]. Dostupné na internete: <<http://www.fphil.uniba.sk/kkvi>>.

Dohovor o ochrane svetového kultúrneho a prírodného dedičstva [online]. 2009 [cit.2009-01-12]. Dostupné na internete:

<www.enviroportal.sk/dohovory/dohovory-detail.php?dokument=154>.

GAJDOŠ, Věšvlad J. *Skalické inkunábuly*. Skalica, 1972.

INFOS 2001 : zborník z 31. medzinárodného informatického sympózia, ktoré sa konalo v dňoch 2.-5. apríla 2001 v Starej Lesnej. Bratislava : Spolok slovenských knihovníkov, 2001. 358, 12 s.

ISO 690: 1987, Documentation – Bibliographic references – Content, form and structure.

KATUŠČÁK, Dušan. *Ako správne písať diplomové práce*. Bratislava : Stimul, 1998. 152 s.

KOMOROVÁ, Klára. Najstaršie trnavské tlače v Slovenskej národnej knižnici v Martine.

In *Kniha 2005 : zborník o problémoch a dejinách knižnej kultúry*. Martin : Slovenská národná knižnica, 2005. ISBN 80-89023-55-X, s. 341-345.

KOVAČKA, Miloš. *L. V. Rizner*. Martin : Matica slovenská, 1994. 254 s.

KOVAČKA, Miloš - KUCIANOVÁ, Anna. 35. výročie ŠVK v Banskej Bystrici.

In *Banská Bystrica*. Banská Bystrica : ŠVK, 1998, s. 14-16.

KUCIANOVÁ, Anna. Koordinácia bibliografickej činnosti. In *Knižnica*. ISSN 1335-7026, 2005, roč. 6, č. 4, s. 38-40.

KUCIANOVÁ, Anna. Medzinárodné desatinné triedenie na Slovensku. In *INFOS 2001 : zborník z 31. medzinárodného sympózia, ktoré sa konalo v dňoch 2.-5. apríla 2001 v Starej Lesnej*. Bratislava : Spolok slovenských knihovníkov, 2001, s. 293-297.

KUCIANOVÁ, Anna. Personálie v elektronickej súběžnej Slovenskej národnej bibliografii. In *Bibliografický zborník 2000-2001* [online]. Martin : Slovenská národná knižnica, 2005 [cit. 2006-01-24], s. 136-139. Dostupné na internete:

<http://www.snk.sk/nbuu/Zbornik_2000_2001.pdf>.

KUCIANO VÁ, Anna. Významná personálna bibliografia. In *Knižnica*, 2001, roč. 2, č. 11-12, s. 662.

POTOCKÝ, R., LAMOŠ, F. *Pravdepodobnosť a matematická štatistika*. Bratislava : Alfa, 1989. 344 s. ISBN 80-7184-767-4.

ROHOŇOVÁ, Ľudmila - GAŠPAROVÁ, Mária. *Metodika popisu článkov vo formáte MARC 21 s interpretáciou pravidiel AACR : príručka používateľa : verzia V 2.1*. [online]. Martin : Slovenská národná knižnica, 2006 [cit. 2006-01-24]. 219 s. ISBN 80-89023-69-X. Dostupné na internete:

<http://www.snk.sk/nbuu/metodika_clanky_MARC21.pdf>

<<http://www.kis3g.sk/dokumenty/metodika.pdf>>.

STEINEROVÁ, Jela. Základy filozofie človeka v knižničnej a informačnej vede. In Kimlička, Štefan et al. *Knižničná a informačná veda na prahu informačnej spoločnosti*. Bratislava : Stimul, 2000. ISBN 80-88982-29-4, s. 9-56.

TKAČIKOVÁ, D. Kedy se řekne digitální knihovna... In *Ikaros* [online]. 1999, roč. 8, č. 3 [cit. 2000-06-10]. Dostupné na internete:

<http://ikaros.ff.cuni.cz/ikaros/1999/c08/usti/usti_tkacikova.htm>. ISSN 1212-5075.

UNESCO [online]. 2009 [cit.2008-12-04]. Dostupné na internete:

<www.sk.wikipedia.org/wiki/UNESCO>.

3. Metóda prvého údaj a dátumu

V texte sa uvedie v zátvorkách prvý údaj (priezvisko autora alebo prvé slovo z názvu) a rok vydania citovaného dokumentu. Ak sa prvý údaj už nachádza v rámci textu, v zátvorkách za ním sa uvedie len rok. V prípade potreby sa v zátvorkách uvedú za rokom aj čísla citovaných strán. Ak majú dva alebo niekoľko dokumentov ten istý údaj a rovnaký rok, odlišia sa malými písmenami a, b, c a p. za rokom vnútri zátvoriek. To isté sa urobí aj v zozname bibliografických odkazov.

Jednotlivé položky v zozname bibliografických odkazov sa uvádzajú v abecednom poradí. Sú usporiadané podľa prvého údaj, za ktorým nasleduje za bodkou rok vydania dokumentu, za ním podľa potreby nasledujú malé písmená, ktorými sa odlišujú odkazy s rovnakým prvým údajom a rokom vydania.

Text a citácie:

...diplomových prác podľa Katuščáka (1998).....Dizertačné práce sú ďalším typom špeciálnych dokumentov (Kucianová, 2000) ... a ďalšie typy (Kucianová, 2005)

Bibliografický zborník 1992-93. 2000.

KATUŠČÁK, D. Ako správne písať diplomové práce. 1998.

KUCIANO VÁ, A. Koordinácia bibliografickej činnosti. 2005.

Zoznam bibliografických odkazov:

- ANDREJČÍKOVÁ, Nadežda. 1999. Komunikácia a kooperácia IS pre knižnice : úvod do komunikačného protokolu Z39.50. In *Bulletin Centra vedecko-technických informácií SR*, 1999, roč. 3, č. 2, s. 54-59.
- BERTALANFFY, Ludwig von. 1969. *General Systems Theory*. New York : Braziller, 1969. 259 s.
- Zdroj:
- KIMLIČKA, Štefan. 2004a. *Informačné systémy 1* [online]. Bratislava : Univerzita Komenského, 2004. 40 s. [cit. 2005-03-15]. Dostupné na internete: <<http://www.fphil.uniba.sk/kkvi>>.
- Bibliografický zborník 1992-93*. 2000. Martin : Matica slovenská, 2000. 426 s. ISBN 80-7090-507-7.
- Dohovor o ochrane svetového kultúrneho a prírodného dedičstva*. 2009 [online]. 2009 [cit.2009-01-12]. Dostupné na internete: <www.enviroportal.sk/dohovory/dohovory-detail.php?dokument=154>.
- GAJDOŠ, Vševlad J. 1972. *Skalické inkunábuly*. Skalica, 1972.
- INFOS 2001 : zborník z 31. medzinárodného informatického sympózia, ktoré sa konalo v dňoch 2.-5. apríla 2001 v Starej Lesnej*. 2001. Bratislava : Spolok slovenských knihovníkov, 2001. 358, 12 s.
- ISO 690: 1987, Documentation – Bibliographic references – Content, form and structure*.
- KATUŠČÁK, Dušan. 1998. *Ako správne písať diplomové práce*. Bratislava : Stimul, 1998. 152 s.
- KOMOROVÁ, Klára. 2005. Najstaršie trnavské tlače v Slovenskej národnej knižnici v Martine. In *Kniha 2005 : zborník o problémoch a dejinách knižnej kultúry*. Martin : Slovenská národná knižnica, 2005. ISBN 80-89023-55-X, s. 341-345.
- KOVAČKA, Miloš. 1994. *L.V. Rizner*. Martin : Matica slovenská, 1994. 254 s.
- KOVAČKA, Miloš - KUCIANOVÁ, Anna. 1998. 35. výročie ŠVK v Banskej Bystrici. In *Banská Bystrica*. Banská Bystrica : ŠVK, 1998, s. 14-16.
- KUCIANOVÁ, Anna. 2001a. Medzinárodné desiatinné triedenie na Slovensku. In *INFOS 2001 : zborník z 31. medzinárodného sympózia, ktoré sa konalo v dňoch 2.-5. apríla 2001 v Starej Lesnej*. Bratislava : Spolok slovenských knihovníkov, 2001, s. 293-297.
- KUCIANOVÁ, Anna. 2001b. Významná personálna bibliografia. In *Knižnica*, 2001, roč. 2, č. 11-12, s. 662.
- KUCIANOVÁ, Anna. 2005a. Koordinácia bibliografickej činnosti. In *Knižnica*. ISSN 1335-7026, 2005, roč. 6, č. 4, s. 38-40.
- KUCIANOVÁ, Anna. 2005b. Personálne v elektronickej súbežnej Slovenskej národnej bibliografii. In *Bibliografický zborník 2000-2001* [online]. Martin : Slovenská národná knižnica, 2005 [cit. 2006-01-24], s. 136-139. Dostupné na internete: <http://www.snk.sk/nbuu/Zbornik_2000_2001.pdf>.
- POTOCKÝ, R., LAMOŠ, F. 1989. *Pravdepodobnosť a matematická štatistika*. Bratislava : Alfa, 1989. 344 s. ISBN 80-7184-767-4.
- ROHOŇOVÁ, Ľudmila - GAŠPAROVÁ, Mária. 2006. *Metodika popisu článkov*

vo formáte MARC 21 s interpretáciou pravidiel AACR : príručka používateľa : verzia V 2.1. [online]. Martin : Slovenská národná knižnica, 2006 [cit. 2006-01-24]. 219 s. ISBN 80-89023-69-X. Dostupné na internete:
<http://www.snk.sk/nbuu/metodika_clanky_MARC21.pdf>
<<http://www.kis3g.sk/dokumenty/metodika.pdf>>.

STEINEROVÁ, Jela. 2000. Základy filozofie človeka v knižničnej a informačnej vede. In Kimlička, Štefan et al. *Knižničná a infomačná veda na prahu informačnej spoločnosti*. Bratislava : Stimul, 2000. ISBN 80-88982-29-4, s. 9-56.

TKAČÍKOVÁ, D. 1999. Když se řekne digitální knihovna... In *Ikaros* [online]. 1999, roč. 8, č. 3 [cit. 2000-06-10]. Dostupné na internete:
<http://ikaros.ff.cuni.cz/ikaros/1999/c08/usti/usti_tkacikova.htm> ISSN 1212-5075.

UNESCO. 2009 [online]. 2009 [cit.2008-12-04]. Dostupné na internete:
<www.sk.wikipedia.org/wiki/UNESCO>.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV

KIMLIČKA, Štefan. 2002. *Ako citovať a vytvárať zoznamy bibliografických odkazov podľa noriem ISO 690 pre klasické aj elektronické zdroje*. Bratislava : Stimul, 2002. 82 s. ISBN 80-88982-57-X.

ISO 690: 1987, Documentation – Bibliographic references – Content, form and structure.

STN ISO 690-2: 2001, Informácie a dokumentácia. Bibliografické citácie. Časť 2: Elektronické dokumenty a ich časti.

Anna Kucianová
Slovenská národná knižnica v Martine
Národný bibliografický ústav
anna.kucianova@snk.sk

Slovník k matrikám /maďarsko-slovenský/

Matrika narodených

szám – poradové číslo

kelt – miesto (kde)

év – rok

hó – mesiac

napján – dňa

megjelent az alulírott anyakönyvvezető előtt – dostavil sa pred podpísaného matrikára („kto nahlásil na matriku“)

a kinek állása (foglalkozása) – zamestnanie

lakóhelye – bydlisko

személyesen ismer – osobne známy

és bejelentette a következő születést – a ohlásil nasledujúce narodenie

Dostavil sa pred matrikára (*meno a priezvisko kto nahlásil*) zamestnaním (*uvedie sa zamestnanie*) bydliskom (*uvedie sa bydlisko*) a ohlásil nasledujúce narodenie:

a törvényes atya – zákonný otec

családi és utóneve – priezvisko a meno

vallása – náboženstvo

állása (foglalkozása) – zamestnanie

születéshelye – miesto narodenia

életkora – vek

az anya – matka

a születés – narodenie

helye – miesto

ideje – „dátum“

órája – hodina

a gyermek - dieťa

neme – pohlavie

fiú – chlapec

leány – dievča

utóneve – meno

megjegyzés – poznámky

felolvastatván (tótul megmagyarázva) – „ po prečítaní (a vysvetlení po slovensky)“

helybenhagyatott és aláíratott – schválené (odsúhlasené) a podpísané

előtt – pred

után – po

anyakönyvvezető – matrikár

bejelentő – prihlasovateľ (ohlasovateľ)

Index matriky narodených

a gyermek családi és utóneve – priezvisko a meno dieťaťa

a bejegyzés – éve – rok zápisu (rok narodenia)

– anyakönyvi folyószáma – poradové číslo, pod ktorým je zapísané v matrike

megjegyzés – poznámky

Matrika sobášených

szám – poradové číslo

kelt – miesto (kde)

év – rok
hó – mesiac
napján – dňa
megjelentek az alulírott.anyakönyvvezető.előtt házasságkötés céljából – dostavili sa pred matrikára („kto nahlásil na matriku“) kvôli uzavretiu manželstva“
mint vőlegény – ako ženích/snúbenec
a kinek vallása – náboženstvo
állása (foglalkozása) – zamestnanie
lakóhelye - bydlisko
születésének helye –miesto narodenia
családi és utóneve – priezvisko a meno
atyjának – otca
anyjának –matky
néhai – nebohý/á
tanú –svedok
mint menyasszony – ako nevesta/snúbenica
megjelentek továbbá – dostavili sa ďalší
mint egyik tanu – ako prvý svedok
mint másik tanu – ako druhý svedok
felolvastatván (tótul megmagyaráz) – „ po prečítaní (vysvetlení po slovensky)
helybenhagyatott és aláíratott – schválil (súhlasil) a podpísal
az egyik tanú aláírása (kézjegye) – podpis prvého svedka
az másik tanú aláírása (kézjegye) – podpis druhého svedka
a férj aláírása (kézjegye) – podpis manžela
a feleség aláírása (kézjegye) – podpis manželky

Index matriky sobášnej

az egyik házasuló családi és utóneve (ezen rovat alatt betűrendben)
a másik házasuló családi és utóneve } zapisujú mena a priezviská novomanželov

házasságuk be van vezetve a házassági anyakönyvnek - melyik évfolyamába
- minő szám alatt }

manželstvo bolo zavedené v sobášnej matrike – v roku
- pod číslom

megjegyzés - poznámky

Matrika zomrelých

szám – poradové číslo

kelt – miesto (kde)

év – rok

hó – mesiac

napján – dňa

megjelent az alulírott anyakönyvvezető.előtt – dostavil sa pred matrikára (kto meno)

a kinek állása (foglalkozása) – zamestnanie
lakóhelye – bydlisko
személyesen ismert – osobne známy
és bejelentette a következő halálesetet – a ohlásil nasledujúci prípad smrti

Dostavil sa (podpísaný, podpísať) pred matrikára(meno a priezvisko) zamestnaním (uvedie sa zamestnanie)
bydliskom (uvedie sa bydlisko) a ohlásil nasledujúce úmrtie:

az elhunyt – nebohý
családi és utóneve – priezvisko a meno
vallása – náboženstvo
állása (foglalkozása) - zamestnanie
lakóhelye – bydlisko
születéshelye – miesto narodenia
életkora – vek
éves –koľko mal rokov
házastársának családi és utóneve – priezvisko a meno manžela/ky (pozostalého)
atyjának családi és utóneve, állása (foglalkozása) és lakóhelye – priezvisko a meno otca (nebohého),
zamestnanie a bydlisko
anyjának családi és utóneve, állása (foglalkozása) és lakóheye – priezvisko a meno mamy (nebohého),
zamestnanie a bydlisko
a halál helye – miesto smrti
ideje – „dátum“
orája – hodina
után – po
oka – příčina (smrti)
megjegyzés – poznámka
felolvastatván (tótul megmagyarázva) – po prečítaní (a vysvetlení po slovensky)
helybenhagyott és aláíratott – schválené (súhlasil) a podpísané)
anyakönyvvezető – matrikár
bejelentő – prihlasovateľ (ohlasovateľ)

Index matriky zomrelých

az elhalt családi és utóneve - priezvisko a meno nebohého
a bejegyzés - éve dátum zápisu (rok úmrtia)
- anyakönyvi folyószáma - poradové číslo v matrike
megjegyzés - poznámky

Terézia Dancáková
ŠA v Levoči, pobočka Stará Ľubovňa

Jubilantka PhDr. Júlia Hautová, rod. Platthyová

K „slniečným ľuďom“, ako sa zvykne hovoriť ľuďom narodeným v znamení Leva, patrí aj PhDr. Júlia Hautová. Horúce augustové slnko ju prvýkrát pohladilo 8. augusta 1949 v Bratislave, ale jej korene siahajú až do rodiska veľkého Mórica Beňovského – do Vrbového. Ľuďom narodeným v znamení Leva sa prisudzuje odvaha, sila, vôľa, autorita, veľkodušnosť, podnikavosť, láskavosť, láska k ľuďom, sklon ochraňovať druhých. Všetci, ktorí „Jucku“ poznajú, budú súhlasiť, že v jej prípade sa horoskop nemýli.

Po absolvovaní Strednej všeobecno-vzdelávacej školy v Bratislave študovala v rokoch 1968 – 1972 archívniectvo na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave, kde v roku 1989 získala titul PhDr. Od januára 1972 pracovala v Archíve Ústavu marxizmu-leninizmu ÚV KSS, v rokoch 1983 – 1989 ako vedúca archívu. V rokoch 1990 – 1996 pracovala v Archíve Univerzity Komenského, od roku 1992 ako vedúca archívu. Výsledkom jej práce v tomto období je niekoľko edícií prameňov a štúdií.

Od roku 1997 bola zamestnaná na odbore archívov a registratúr sekcie verejnej správy MV SR ako redaktorka Slovenskej archivistiky. Súčasne bola členkou Redakčnej rady Slovenskej archivistiky, členkou Názvoslovnej subkomisie Terminologickej komisie MV SR a od roku 2005 tajomníčkou Vedeckej archívnej rady, poradného orgánu ministra vnútra SR.

V rokoch 2005 – 2009 zastávala funkciu referentky pre štátne archívy. V tejto funkcii zúročila všetky skúsenosti z predošlých pracovísk. Popri bežnej organizačnej, metodickej a kontrolnej činnosti sa zamerala najmä na skvalitnenie spracúvania archívnych fondov a zbierok a archívnych pomôcok vypracúvaných štátnymi archívami, ako aj na využívanie programových aplikácií pri tejto činnosti archívov. A keďže krv nie je voda, popri svojej práci sa intenzívne venovala genealógii rodu Platthyovcov. Výsledky jej bádania sú obsiahnuté v štúdiu Platthyovci v stredovekom Liptove, Turci a na Orave, ktorú uverejnila Slovenská archivistika v roku 2008. Jej záujem vzbudil aj veľký rodák z Vrbového – Móric Beňovský. Pre zborník Móric Beňovský, legenda a skutočnosť napísala v roku 2007 zaujímavý článok o jeho potomkoch.

Tento medailónik k jubileu Julky Hautovej sme začali poukázaním na vlastnosti „nadelené“ znamením, v ktorom sa narodila. Lev však má aj iné – napríklad túžbu po moci, márnomyseľnosť, snahu byť stredobodom pozornosti atď. Z týchto sa však jubilantke dostalo pramálo. A práve ich úplná absencia ju priviedla k rozhodnutiu skromne a potichu odísť na dôchodok. Želali by sme jej, aby si ho užívala v plnom zdraví a spokojnosti podľa svojich predstáv. Zatiaľ sa jej to však nepodarilo. Situácia na odbore si vynútila jej pomoc (hlavne pri vydávaní Slovenskej archivistiky) a sme radi, že ju neodmietla.

Želáme našej jubilantke naozaj všetko najlepšie. Zdravie, šťastie v kruhu rodiny a mnoho, mnoho energie na zvládnutie a realizovanie všetkých plánov a snov, ktorých má určite veľa - vyslovených i nevyslovených.

Oľga Kvasnicová
ŠA v Nitre, pobočka Topoľčany

Ing. Jozef Hanus, CSc.

Medzi jubilantov sa tohto roku zaradil aj Ing. Jozef Hanus, CSc., ktorý sa narodil dňa 11. augusta 1949 vo Veľkých Krškanoch. Po skončení základnej školy nastúpil na Strednú priemyselnú školu chemickú v Banskej Štiavnici. Maturoval v roku 1968 a následne nastúpil na Chemickotechnologickú fakultu Slovenskej vysokej školy technickej v Bratislave. Okrem štúdia sa venoval aj inej činnosti, napr. hrával hokej vo vysokoškolskej lige CHTF a aj na svojej neodmysliteľnej harmonike. V roku 1973 ukončil štúdium na Chemickotechnologickej fakulte SVŠT so špecializáciou Chémia a technológia dreva, papiera a celulózy a nastúpil na jej katedru ako asistent. Po uplynutí dvoch mesiacov dostal povolávací rozkaz na povinnú vojenskú službu. Po jej ukončení, dňa 5. septembra 1974, nastúpil do Štátneho ústredného archívu v Bratislave na pozíciu chemika. Tak sa stalo, že prvý chemický inžinier prišiel do česko - slovenskej archívnej sféry. V roku 1975 sa stal vedúcim oddelenia laboratórií, neskôr oddelenia ochrany archívnych dokumentov. V tejto funkcii pôsobil 34 rokov. Dňa 1. januára 2009 bol vymenovaný do funkcie riaditeľa Odboru archívov a registratúr MV SR.

K hlavnej pracovnej náplni ako vedúceho oddelenia ochrany archívnych dokumentov SNA patrilo koordinovanie ochrany a záchran archívnych dokumentov pochádzajúcich z činnosti orgánov štátnej správy a samosprávy, ako súčasti kultúrneho dedičstva Slovenskej republiky; kontrola orgánov štátnej správy v oblasti ochrany archívnych dokumentov; spolupráca na tvorbe návrhov zákonov a právnych predpisov týkajúcich sa ochrany archívnych dokumentov a registratúr; koordinovanie výskumných činností v oblasti archívnictva v celoštátnom i medzištátnom význame; koordinovanie celoštátneho programu stabilizácie a konzervovania tradičných nosičov informácií v SR; koordinovanie medzinárodného programu UNESCO „Pamäť sveta“ a mnoho iných.

Jozef Hanus sa stal sa členom viacerých domácich i zahraničných organizácií a komisií vo sfére archívov a múzeí. Je členom výboru Medzinárodnej rady archívov pre konzervovanie, reštaurovanie a ochranu archívnych dokumentov v miernom klimatickom pásme; Medzinárodného inštitútu pre archívnu vedu; Medzinárodnej rady múzeí pre konzervovanie grafických dokumentov; Medzinárodnej rady archívov pre ochranu dokumentov v miernom klimatickom pásme. Taktiež pôsobil a naďalej pôsobí ako spoluriešiteľ niekoľkých významných európskych a slovenských projektov v tejto oblasti. Počet odborných prác Ing. Jozefa Hanusa, CSc. sa blíži k počtu tristo.

Jozef Hanus však nie je iba vynikajúcim odborníkom v oblasti ochrany archívnych dokumentov, ale je aj dobrým priateľom svojich kolegov a mnohých známych po celom svete. Vždy dobre naladený, svojou harmonikou a spevom rozsieva veselosť a dokáže vniešť pokoj aj tam, kde by to inak nešlo. Archivári na svojich spoločenských podujatiach čakajú na jeho príchod, ale hlavne na odbitie dvanástej hodiny nočnej. Vtedy si z jeho úst vypočujú neodmysliteľnú báseň „Bacardi“ od slovenského básnika Jána Smreka.

Zaželajme teda nášmu jubilantovi ešte veľa zdravia, síl a elánu, tak v súkromnom živote, ako aj v jeho neľahkej funkcii.

Eva Vrabcová a Monika Péková
SNA

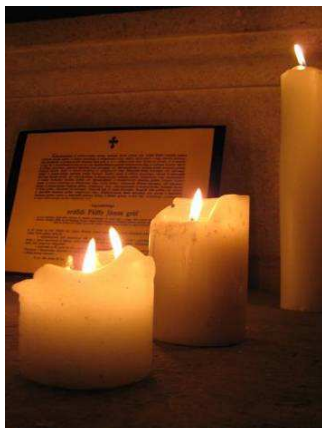
Ing. Marián Tkáč, PhD. šesťdesiatročný

Narodil sa 25. septembra. 1949 v Čičave, východoslovenskej obci na Zemplíne. Ako študent sa venoval písaniu obecnej kroniky, zozbieral dostupné dokumenty o minulosti obce i okolia, spísal zvyky i ľudové pesničky z Čičavy i historiky súvisiace s obcou i hradom Čičava. Strednú všeobecnovzdelávaciu školu navštevoval vo Vranove nad Topľou a po jej ukončení v roku 1967 jeho kroky smerovali do Bratislavy na Vysokú školu ekonomickú. Túto ukončil v roku 1972 dosiahnutím titulu inžinier ekonómie, kde onedlho pokračoval v doktorandskom štúdiu, ktoré úspešne zavŕšil titulom CSc. Po absolvovaní štúdia zostáva natrvalo v Bratislave, pričom svoju pracovnú kariéru začína na Mestskej finančnej správe, odkiaľ odchádza na Ministerstvo financií SSR, kde sa postupne dostáva v roku 1990 až na funkciu námestníka ministra. V období priprav rozdelenia Československa na dva samostatné štáty, sa stáva viceguvernérom Štátnej banky československej pre Slovenskú republiku. Po osamostatnení 1. januára 1993 stál na čele Národnej banky Slovenska vo funkcii viceguvernéra povereného jej riadením. Okrem iného bol ideovým autorom platných slovenských bankoviek a mincí a jeho podpis je na prvej emisii slovenských bankoviek. V máji 1995 sa stáva vedúcim Archívu NBS a v tejto funkcii zotráva až do dnešných dní. Na tomto poste dokázal skbiť veľmi nezvyčajnú kombináciu ekonóma – finančníka so svojím koníčkom históriou a archívnictvom. Dokázal zúročiť výsledky štúdia archívnych dokumentov v historickom archíve NBS ako aj v iných archívoch, čoho dôkazom je jeho publikačná tvorba. Na svoje konto si ku dnešnému dňu pripisuje vydanie 12 kníh literatúry faktu (Národ bez peňazí, S vlastnou peňaženkou, Národ a peniaze, Hospodárske súvislosti slovenskej štátnosti, Mali sme bankárov?, Synovia a otcovia, Stále o tom istom, Slovenské banky v Uhorsku, Kniha o Čičave, 61 krokov k slovenskej identite, Slovník zemplínskeho nárečia z Čičavy, Bratislavské banky); troch beletristických kníh: Zemplínske nebo, Veľký sen a Vôňa peňazí. Ďalej je autorom okolo 1000 publicistických textov z oblasti histórie, peňažníctva, bankovníctva a filozofie spoločnosti, pričom medzi tieto texty môžeme zaradiť aj sériu príspevkov o zaniknutých peňažných ústavoch ako aj osobnostiach v nich pôsobiacich. Je aj autorom relácií v rozhlase: 10-dielny dokumentárny seriál Za bankami a peniazmi po Slovensku, 4 rozhlasové hry v rámci seriálu *Slovenské rody*, 3-dielna hra *V tieni šibeníc* o rode Daxnerovcov, 6-dielna hra *V znamení leva* o rode Turzovcov, 4-dielna hra *Podpis na dolári* o rode Bosákovcov, 3-dielna hra *Neznámy Petőfi* o rode Petrovičovcov. Medzi jeho iné aktivity zaraďujeme členstvo v predstavenstve Spolku slovenských spisovateľov od roku 2005, výboru Matice slovenskej v rokoch 1992 – 1996, Spoločnosti slovenských archivárov, v Rade Slovenskej televízie; bol členom komisií na prípravu ústavy čs. federácie a Slovenskej republiky v rokoch 1990 – 1992, iniciátorom a signatárom výzvy 61 krokov k slovenskej identite, člen Kongresu slovenskej inteligencie od roku 1992. Vo funkcii vedúceho Archívu NBS presadil naše členstvo v Európskej asociácii pre bankovú históriu vo Frankfurte, vďaka čomu sa na pôde NBS v máji 2003 realizovala úspešná medzinárodná konferencia „*Ľudové peňažníctvo a finančný systém*“. Tejto konferencii predchádzala v roku 2002 celoslovenská konferencia „*Ľudia, peniaze a banky*“.

Jubilant má ešte mnoho plánov – osobných i pracovných – a my mu želáme, aby ich v zdraví a pohode mohol uskutočniť.

Mária Kačkovičová
Archív NBS

OZNAMY

Za Katarínou Hodasovou (1949–2009)

Dňa 17. septembra 2009 sme sa v bratislavskom krematóriu rozlúčili s našou kolegyňou Katarínou Hodasovou. Zomrela náhle a nečakane 10. septembra, krátko pred dovŕšením šesťdesiatych narodenín. Mgr. Katarína Hodasová, rodená Drábiková, sa narodila 12. novembra 1949 vo Zvolene. Bola absolventkou odboru archívniectvo - história na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Do Štátneho archívu v Bratislave nastúpila 1. januára 1983 po predchádzajúcom pôsobení v Archíve Slovenského filmu na Kolibe a v spisovni Ministerstva vnútra SSR. Nášmu archívu zostala verná celých 24 rokov a až do odchodu do dôchodku v apríli 2007 pracovala na úseku predarchívnej starostlivosti. Okrem podielu na metodickom usmerňovaní správy registratúry v organizáciách pôsobiach v spádovej oblasti nášho archívu, sa venovala vzdelávaniu budúcich archivárov na strednej Škole knihovníckych a informačných štúdií v Bratislave a prednášala na kvalifikačnom kurze pre zamestnancov štátnych archívov. V rámci mimopracovných aktivít viedla rekvalifikačné kurzy a semináre pre pracovníkov registratúrnych stredísk a podnikových archívov. Svoje skúsenosti uplatňovala aj ako členka Ústrednej komisie pre predarchívnu starostlivosť pri odbore archívov a registratúr MV SR. Bola dlhoročnou členkou Slovenskej historickej spoločnosti a zároveň tajomníčkou Sekcie archívniectva a PVH SHS a Spoločnosti slovenských archivárov.

Smrť ju zastihla predčasne a nečakane, veď ešte pri poslednej návšteve archívu v apríli bola plná plánov do budúcnosti. Odišla erudovaná archivárka, kolegyňa, ktorá vedela okolo seba šíriť pohodu, optimizmus a dobrú náladu.

Češť jej pamiatke!

L'ubica Máteová
ŠA v Bratislave

Naši jubilanti

JÚL

Peter Jurčo

AUGUST

Mária Babinská

Júlia Hautová

Jozef Hanus

Karol Hodas

SEPTEMBER

Janka Masnicová

Marián Tkáč

FÓRUM ARCHIVÁROV

Vydáva Spoločnosť slovenských archivárov

Redakčná rada: Lucia Krchnáková, Oľga Kvasnicová,

Radoslav Ragač, Juraj Roháč, Gábor Strešňák

Technická úprava: Lucia Krchnáková, ŠÚBA

Jazyková korektúra: Júlia Ragačová

Povolilo: MK SR 1472/96